DE JONGE JAREN VAN BLUEBERRY

GETTYSBURG

CORTEGGIANI

BLANC-DUMONT

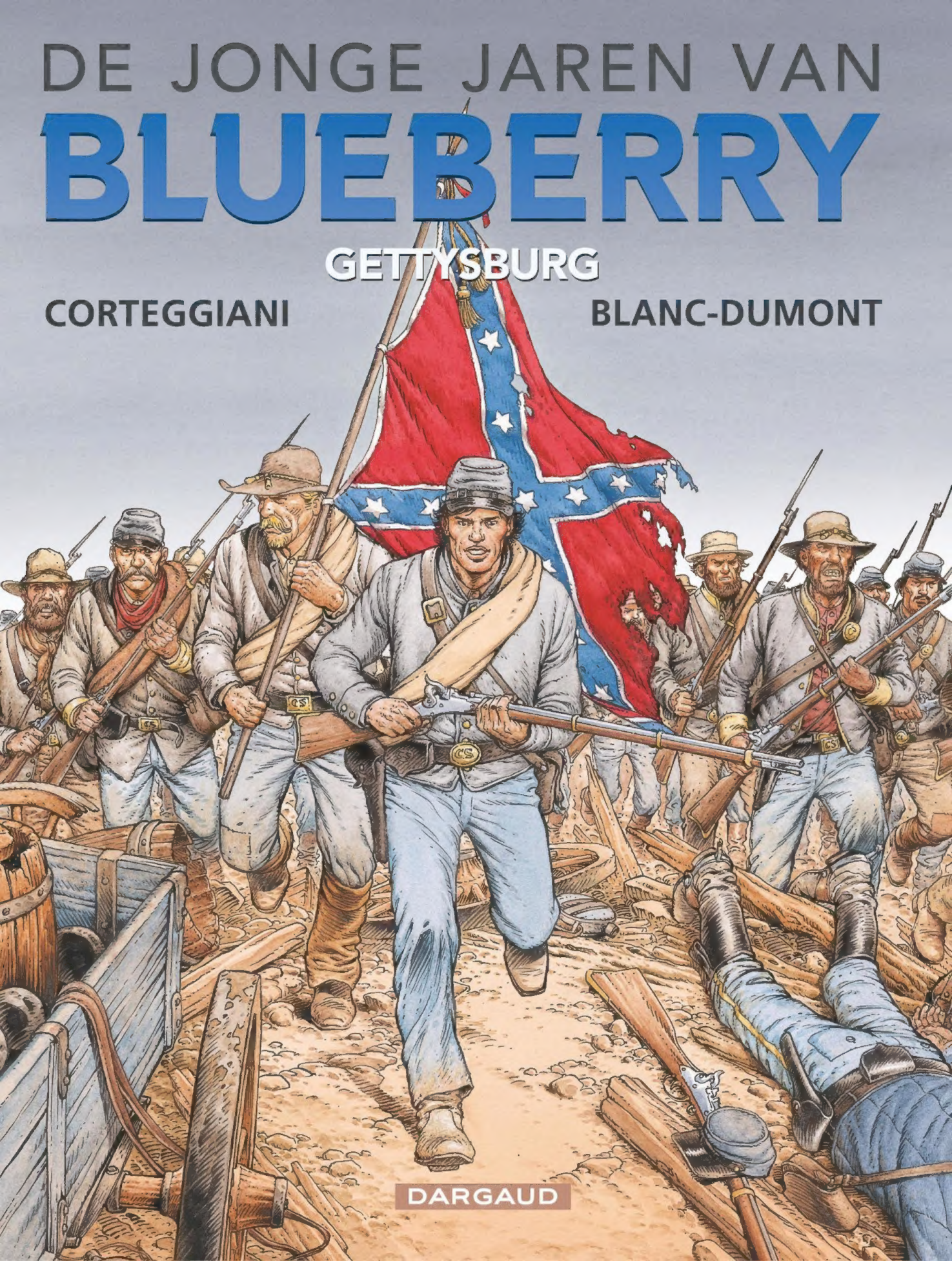

DARGAUD

DE JONGE JAREN VAN BLUEBERRY

GETTYSBURG

Tekst: François CORTEGGIANI **Tekeningen: Michel BLANC-DUMONT**

Inkleuring: Lucie BLANC-DUMONT, Denis BERNATETS, BONAVENTURE

DARGAUD
BENELUX
PAUL-HENRI SPAAKLAAN 7 • 1060 BRUSSEL (BELGIË)

De serie *De jonge jaren van Blueberry*
is gecreëerd door
Jean-Michel CHARLIER
en
Jean GIRAUD

www.dargaud.com

EERSTE DRUK

Alle rechten van reproductie, vertaling en aanpassing zijn uitdrukkelijk voorbehouden voor alle landen.

© 2012 by DARGAUD EDITEUR - PARIS
© Nederlandse taal DARGAUD-LOMBARD nv/DARGAUD BENELUX BRUSSEL.

Redactionele verzorging Nederlandse uitgave: Van der Heide produkties, Zandvoort.
Wettelijk depot: D/2012/0086/488 • ISBN/CIP: 978-90-8558-251-9
Gedrukt in de EU door CANALE

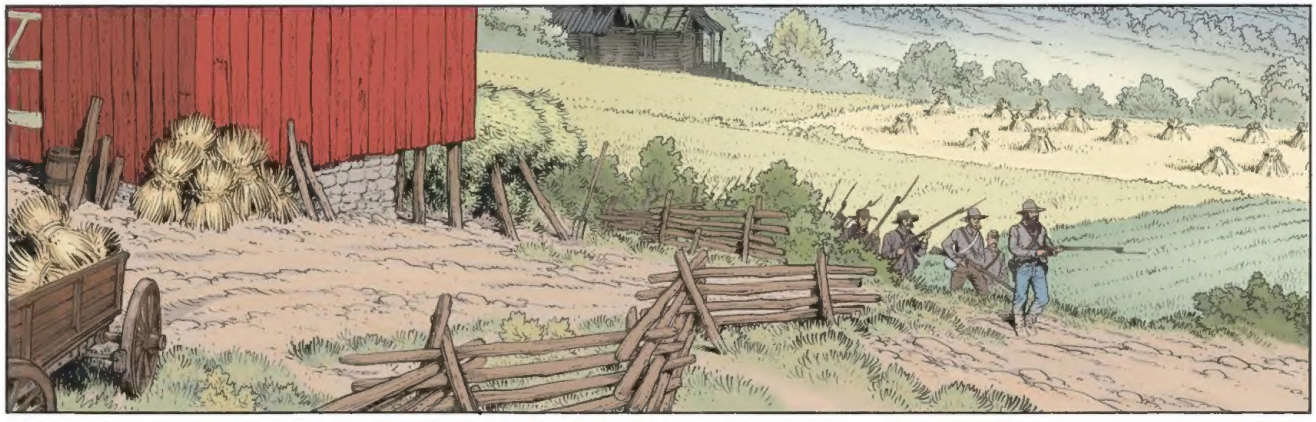

ZIET U ZE, KAPITEIN?
JA, DAAR KOMEN ZE!

ZE VERSNELLEN HUN OPMARS. MAAK JE KLAAR OM TE SCHIETEN.

VOORUIT!

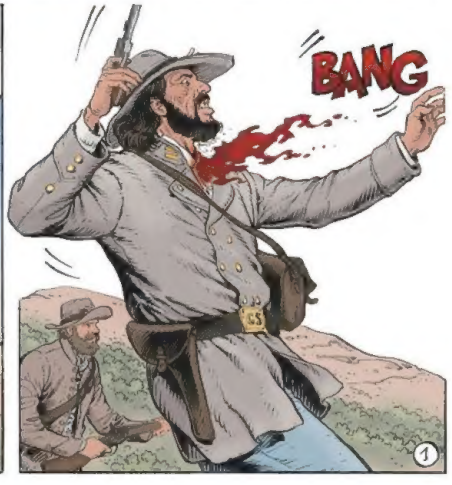
BANG
1

TARA
TATAAA

KPOW
KPOW
KPOW

VUUR!

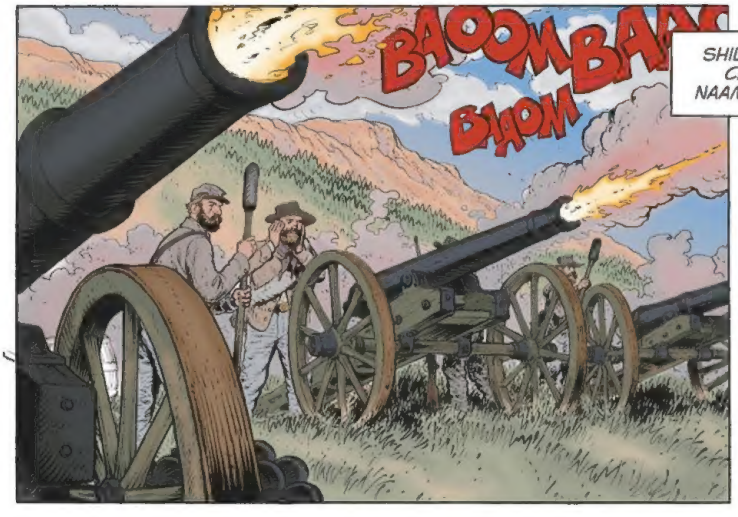
BAOOMBAA
BAOOM

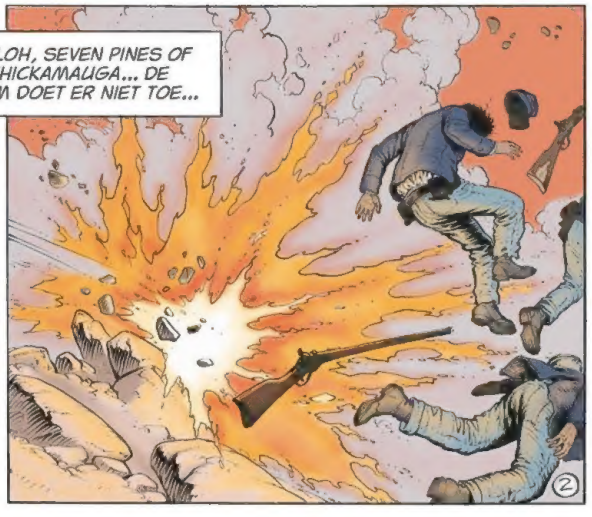
SHILOH, SEVEN PINES OF CHICKAMAUGA... DE NAAM DOET ER NIET TOE...
2

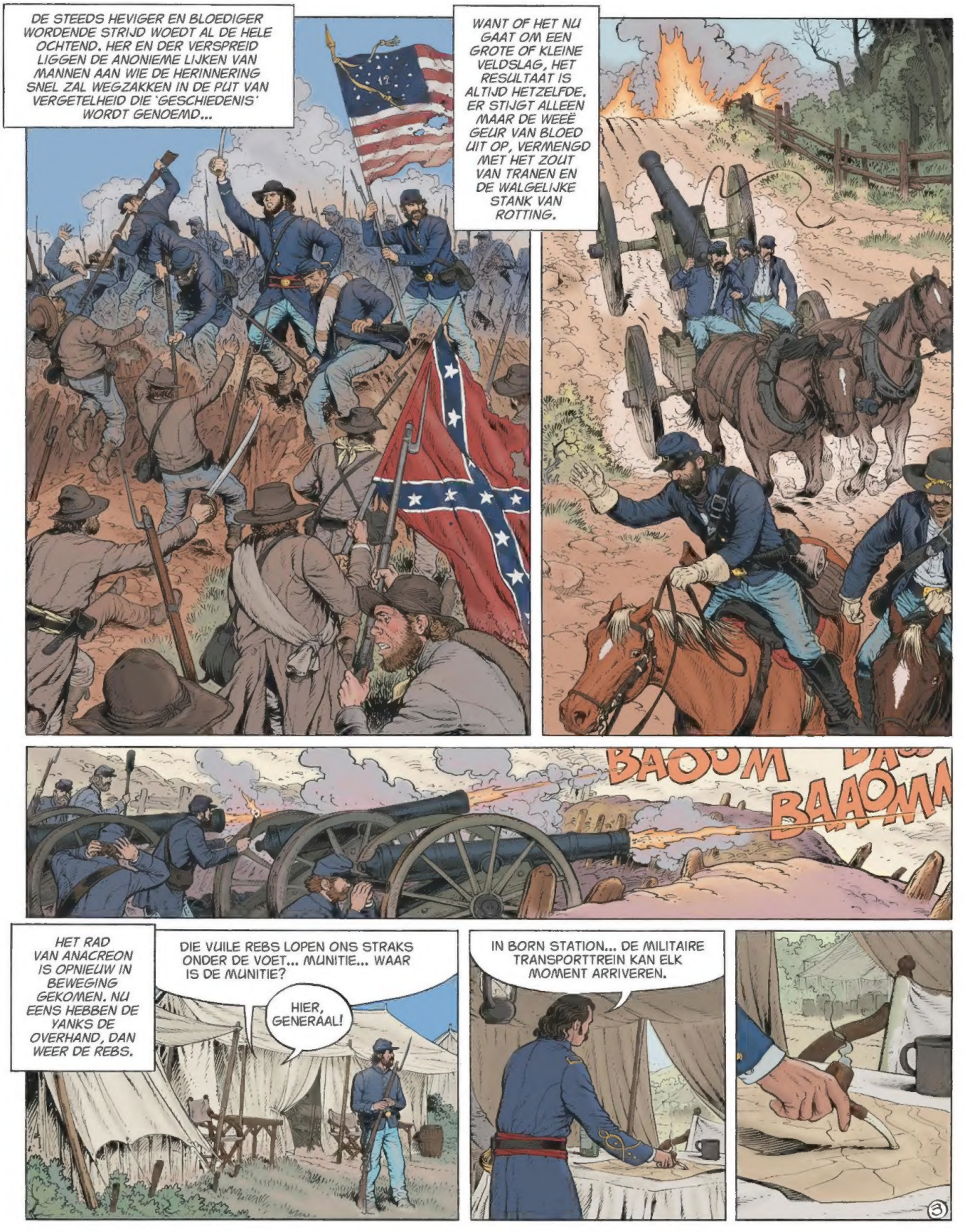
DE STEEDS HEVIGER EN BLOEDIGER WORDENDE STRIJD WOEDT AL DE HELE OCHTEND. HER EN DER VERSPREID LIGGEN DE ANONIEME LIJKEN VAN MANNEN AAN WIE DE HERINNERING SNEL ZAL WEGZAKKEN IN DE PUT VAN VERGETELHEID DIE 'GESCHIEDENIS' WORDT GENOEMD...
WANT OF HET NU GAAT OM EEN GROTE OF KLEINE VELDSLAG, HET RESULTAAT IS ALTIJD HETZELFDE. ER STIJGT ALLEEN MAAR DE WEEË GEUR VAN BLOED UIT OP, VERMENGD MET HET ZOUT VAN TRANEN EN DE WALGELIJKE STANK VAN ROTTING.
BAOOM
BAAOMM
HET RAD VAN ANACREON IS OPNIEUW IN BEWEGING GEKOMEN. NU EENS HEBBEN DE YANKS DE OVERHAND, DAN WEER DE REBS.
DIE VUILE REBS LOPEN ONS STRAKS ONDER DE VOET... MUNITIE... WAAR IS DE MUNITIE?
HIER, GENERAAL!
IN BORN STATION... DE MILITAIRE TRANSPORTTREIN KAN ELK MOMENT ARRIVEREN.

HIER IS HET, MANNEN...
DAAR IS HET STATION...
ZET DE KARREN VLAK NAAST HET SPOOR...
IK HOOR DE TREIN AANKOMEN.
BORN STATION...
WE ZIJN ER!
MAAR BLUEBERRY WEET NIET DAT DE SITUATIE IS VERANDERD EN DAT DE ZUIDELIJKEN ZICH TWEE UUR DAARVOOR MEESTER HEBBEN GEMAAKT VAN DE TREIN.
GOED. DOE WAT IK ZEG EN JE VROUW WORDT NIET VOORTIJDIG WEDUWE.

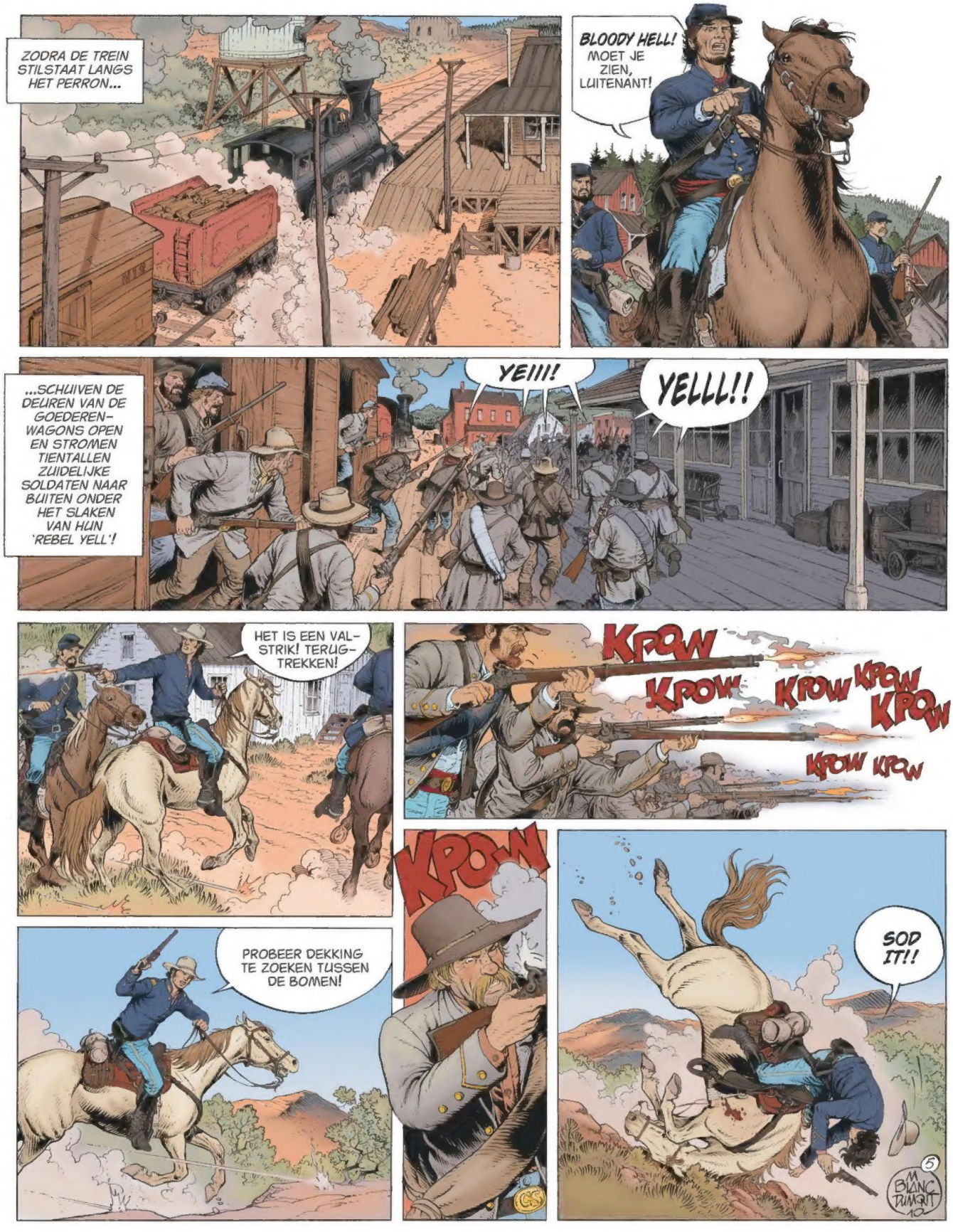
ZODRA DE TREIN STILSTAAT LANGS HET PERRON...
BLOODY HELL! MOET JE ZIEN, LUITENANT!
...SCHUIVEN DE DEUREN VAN DE GOEDEREN-WAGONS OPEN EN STROMEN TIENTALLEN ZUIDELIJKE SOLDATEN NAAR BUITEN ONDER HET SLAKEN VAN HUN 'REBEL YELL'!
YEIII!
YELLL!!
HET IS EEN VAL-STRIK! TERUG-TREKKEN!
KPOW
KPOW
KPOW
KPOW
KPOW
KPOW
KPOW
PROBEER DEKKING TE ZOEKEN TUSSEN DE BOMEN!
KPOW
SOD IT!!
5
BLANC DUMONT

EERSTE BATALJON, VOLG MIJ!

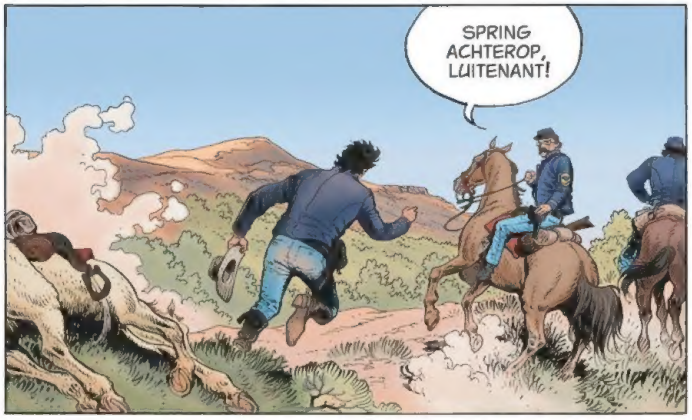
SPRING ACHTEROP, LUITENANT!

IK BEN ER, SERGEANT!

BRENG ONS IN VEILIGHEID!
IK ZAL HET PROBE... HEY! HOORT U DAT?
WIIIIIII

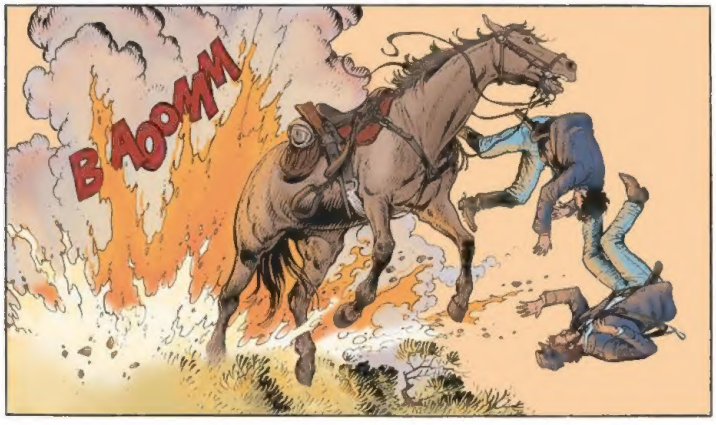
BAOOMM

AAH!

GOSH! ER GAAN HONDERDDUIZEND KERKKLOKKEN TEKEER IN M'N KOP!

KOM MEE LUIT, ALS U NIET WILT DAT HET DOODSKLOKKEN WORDEN!

WE MOETEN EEN SCHUILPLAATS VINDEN VOORDAT ZO'N GRANAAT GEHAKT VAN ONS MAAKT!
6

VUUR!
BAMM
BAOM

ZE SLAAN OVERAL IN!
ZE HEBBEN HET SCHOOTSVELD VERSMALD...

DIT BOS IS NU HET DOELWIT!

WAAR MOETEN WE DAN DEKKING ZOEKEN?

DAAR! WE KUNNEN ONS IN DAT HUIS VERSCHUILEN!

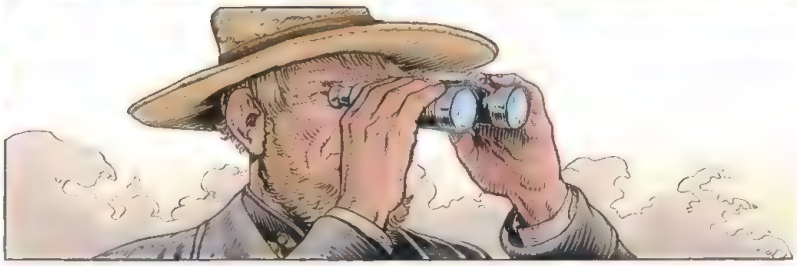

ALS ER DAAR TENMINSTE GEEN REBS OP ONS ZITTEN TE WACHTEN.
ER IS MAAR ÉÉN MANIER OM DAAR ACHTER TE KOMEN...

...EN DAT IS ER TE GAAN KIJKEN!

RICHT HET GESCHUT OP DAT HUIS OP DE HEUVEL. VOLGENS MIJ ZIJN ER NOORDELIJKE VERKENNERS BINNENGEGAAN.
TOT UW ORDERS!
HET HUIS IS VERLATEN... WE BLIJVEN HIER ZOLANG ER...
VUUR!
BAOM BAOM BAOOM!
BLAST IT!
ZE HEBBEN HET KENNELIJK OP ONS VOOR-ZIEN!
ALS WE HIER NOG EEN MINUUT LANGER BLIJVEN, KRIJGEN WE EEN VOL-TREFFER!
BOOMM BAOOM
KOM KIJKEN, LUITENANT!

ER IS EEN KELDER!
NAAR BENEDEN! VLUG!

BAOOM
OKÊ. WE HEBBEN GEEN KEUS.

BBAOM

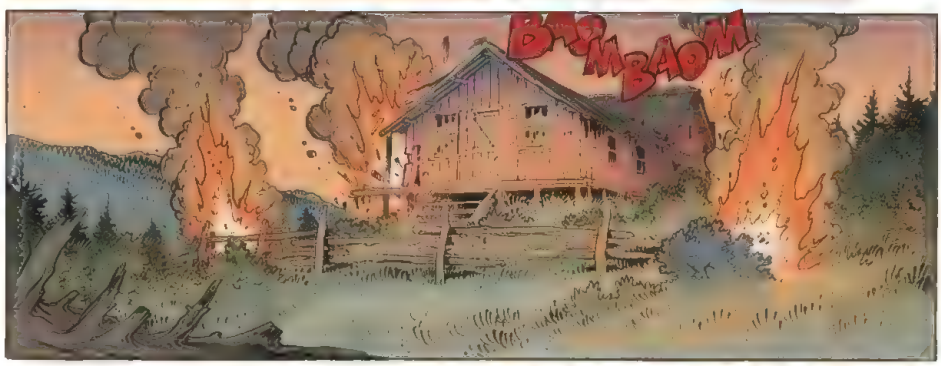
BAMBAOM

HELL! ALS DIT ZO DOORGAAT, KRIJGEN WE HET HELE HUIS OP ONZE KOP!

HET HOUDT OP... WEET U, DIT DOET ME DENKEN AAN DE SLAG BIJ BULL RUN.

HOEZO? ZAT JE DAAR OOK OPGESLOTEN IN EEN KELDER?

NEE, MAAR ER STOND EEN HUIS OP EEN HEUVEL, NET ALS DIT...

EN BEIDE KAMPEN HADDEN ER HUN KEUS OP LATEN VALLEN...
DE HEUVEL IS GENOEMD NAAR DE OUDE HENRY. HIJ HEEFT ER HET ENIGE HUIS VAN DE SECTOR OP GEBOUWD.

ZIJN WEDUWE JUDITH IS VERLAMD. ZE WOONT ER MET HAAR TWEE ZOONS.
IK WEET NIET WAT DE YANKS DAAR UITSPOKEN, MAAR WE LATEN ZE NIET HUN GANG GAAN...

IK ZAT BIJ DE BURNSIDE BRIGADE... IK WAS TOEN NOG GEEN SERGEANT.
VOORUIT!

EN IK VERZEKER U, HET WAS EEN ENORME CHAOS.

VUUR!
WANT WE HADDEN 'STONEWALL' JACKSON TEGENOVER ONS...
...'STENEN MUUR'... JA, DIE DAG KREEG HIJ ZIJN BIJNAAM.

WAS DAT OOK NIET DE DAG DAT DE ELITE VAN WASHINGTON EEN PICKNICK ORGANISEERDE OM DE VELDSLAG GADE TE SLAAN? KEURIGE HEREN, LUXE-DAMETJES EN TEN MINSTE ZES SENATOREN?
KLOPT!

EN TOEN ZE MOESTEN TERUGTREKKEN WEGENS DE OPMARS VAN HET ZUIDELIJKE LEGER, WAREN BURGERS EN SOLDATEN IN TOTALE VERWARRING. MET EEN ONBESCHRIJFELIJKE CHAOS ALS GEVOLG.
WAS U DAARBIJ, LUITENANT?

NEE... IN HET BEGIN VAN DE OORLOG WAS IK HOORNBLAZER BIJ DE CAVALERIE VAN SHERIDAN.
BIANCO TUMKIT
10

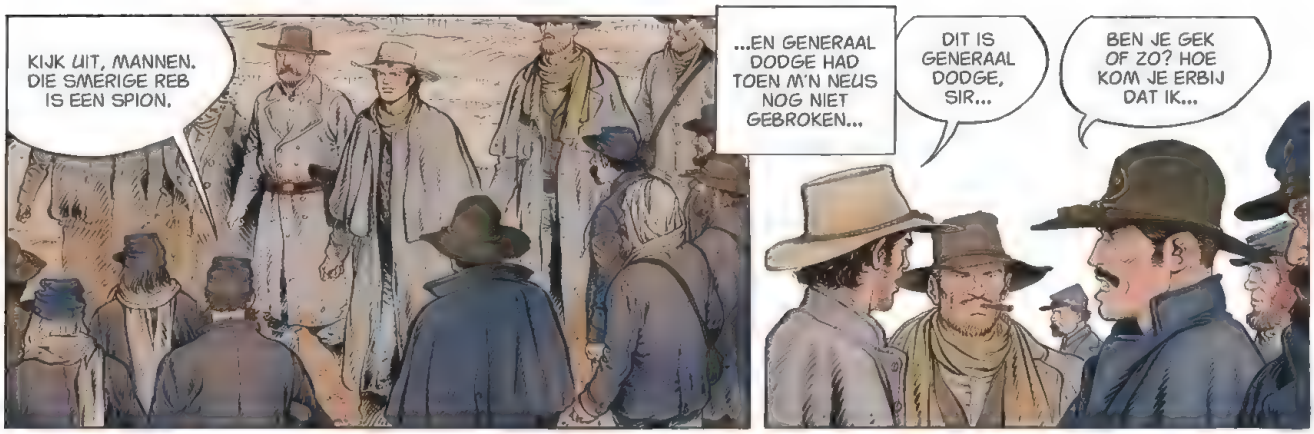
KIJK UIT, MANNEN. DIE SMERIGE REB IS EEN SPION.
...EN GENERAAL DODGE HAD TOEN M'N NEUS NOG NIET GEBROKEN...
DIT IS GENERAAL DODGE, SIR...
BEN JE GEK OF ZO? HOE KOM JE ERBIJ DAT IK...

OKÊ, IK BEN GENERAAL DODGE! JE HEBT JE PREMIE VERDIEND...

...NOG AFGEZIEN VAN JE DERTIG ZILVERLINGEN! ALSJEBLIEFT, JUDAS!

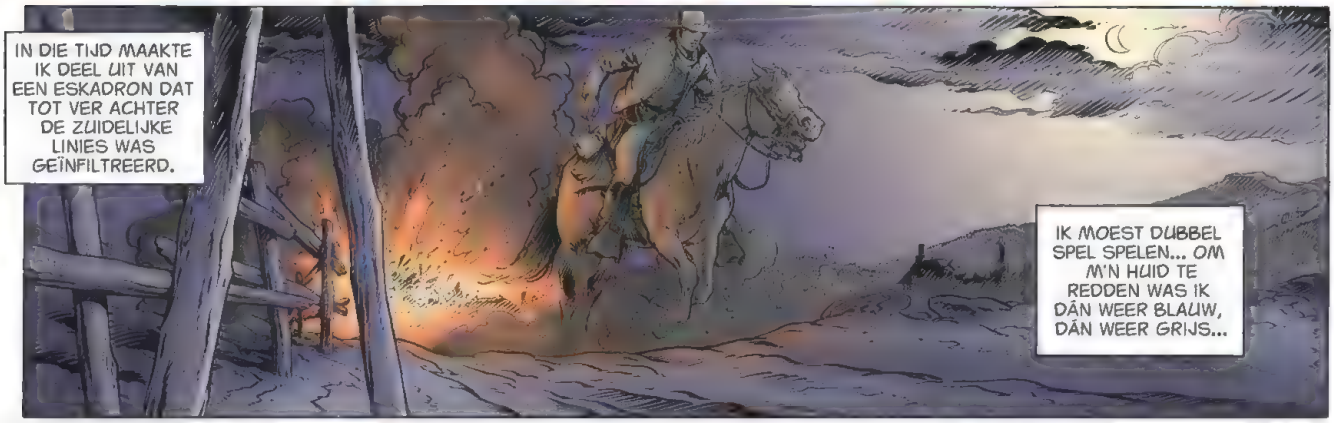
IN DIE TIJD MAAKTE IK DEEL UIT VAN EEN ESKADRON DAT TOT VER ACHTER DE ZUIDELIJKE LINIES WAS GEÏNFILTREERD.
IK MOEST DUBBEL SPEL SPELEN... OM M'N HUID TE REDDEN WAS IK DÂN WEER BLAUW, DÂN WEER GRIJS...

IK HEB IN DIE VERVLOEKTE OORLOG MIJN LEVEN TIENTALLEN KEREN OP HET SPEL GEZET.
CONFEDERATE STATE OF AMERICA
REWARD 1000$
DEAD OR ALIVE OF
MIKE.S.DONOVAN
TRATOR & MURDERER

HEY, WACHT EVEN. HIJ HOORT BIJ JULLIE. WAAROM VERRAAD JE HEM?
HIJ HOORT NIET BIJ ONS! HIJ IS EEN SMERIGE DUBBELSPION, DIE JULLIE NET ZO MAKKELIJK VERRAADT ALS ONS! DAT SOORT ONGEDIERTE MOET UITGEROEID WORDEN!
?!

GELUKKIG KON IK ALTIJD TUSSEN DE MAZEN VAN DE NETTEN DOORGLIPPEN DIE VOOR ME WERDEN UITGEZET...
11

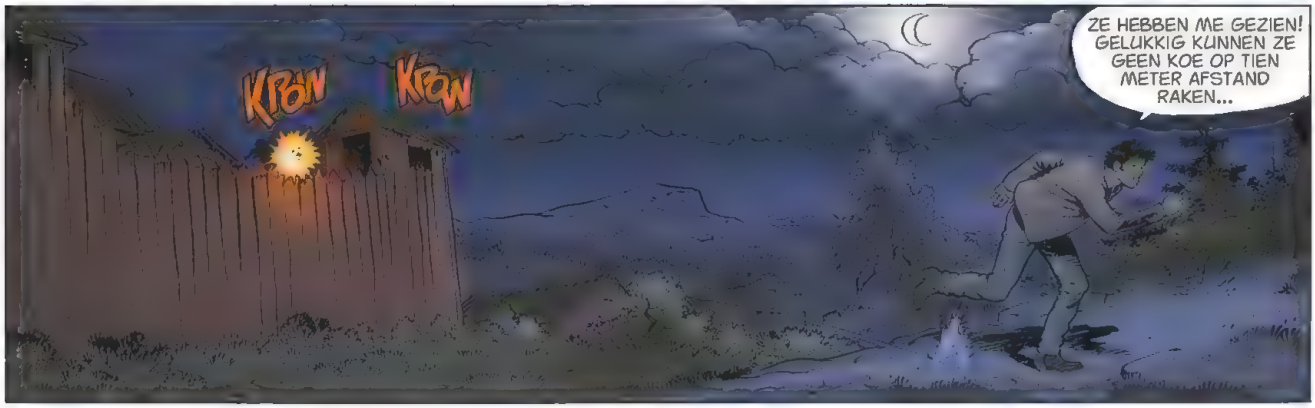

* ZIE DE JONGE JAREN VAN BLUEBERRY - 'BLAUWJAS'

NAAR DE RIVIER... DAAR LIGT EEN PONTJE...
KIJK! DAAR GAAT-IE!
IK KAN 'T NIET IN M'N EENTJE BEDIENEN... HELAAS...
ALLEMAAL HET WATER IN!
VOORUIT, MANNEN! WE HEBBEN 'M!
OOOWH!
BANG

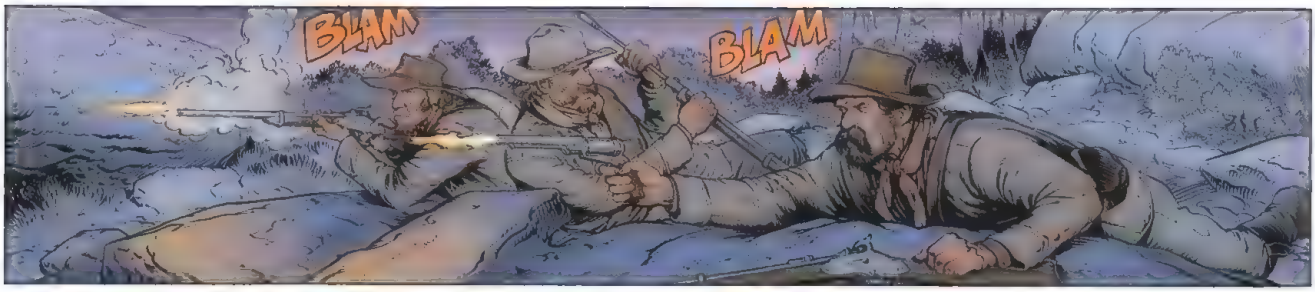
BLAM
BLAM

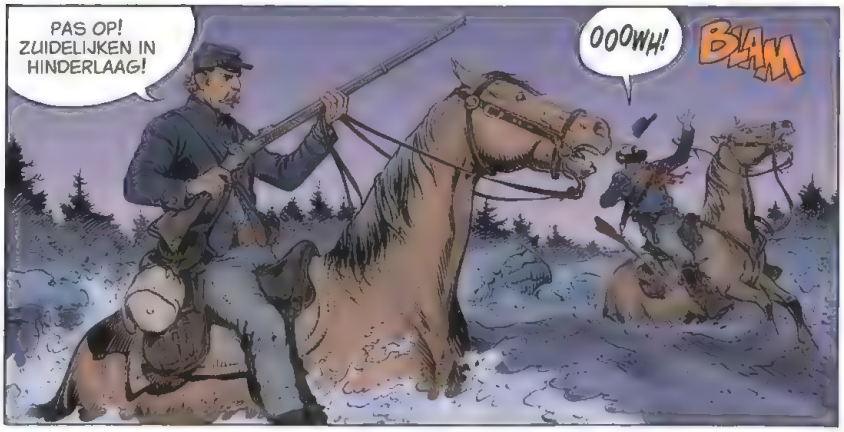
PAS OP! ZUIDELIJKEN IN HINDERLAAG!
OOOWH!
BLAM

DE STROMING IS HIER IN HET MIDDEN VAN DE RIVIER TE STERK... IK KAN NIET MEER...

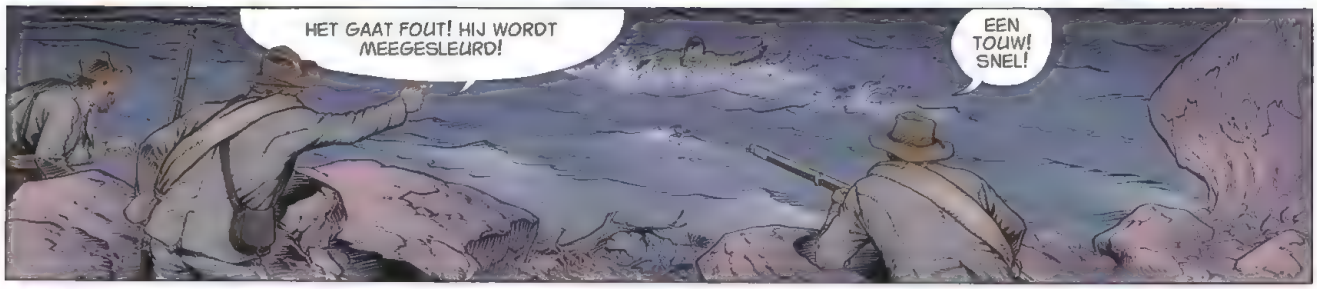
HET GAAT FOUT! HIJ WORDT MEEGESLEURD!
EEN TOUW! SNEL!

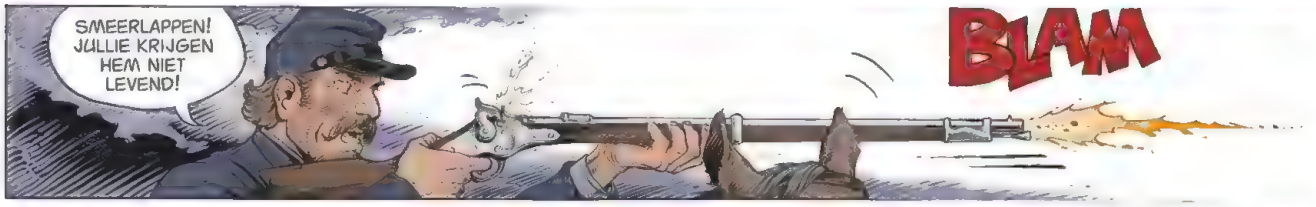
SMEERLAPPEN! JULLIE KRIJGEN HEM NIET LEVEND!
BLAM

DEK ME, JONGENS!

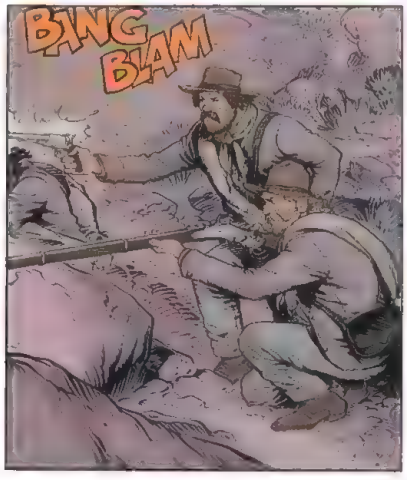
BING
BLAM

VANGEN!
14

SHIT! SHIT!

KLIK
DEZE KEER...

BANG

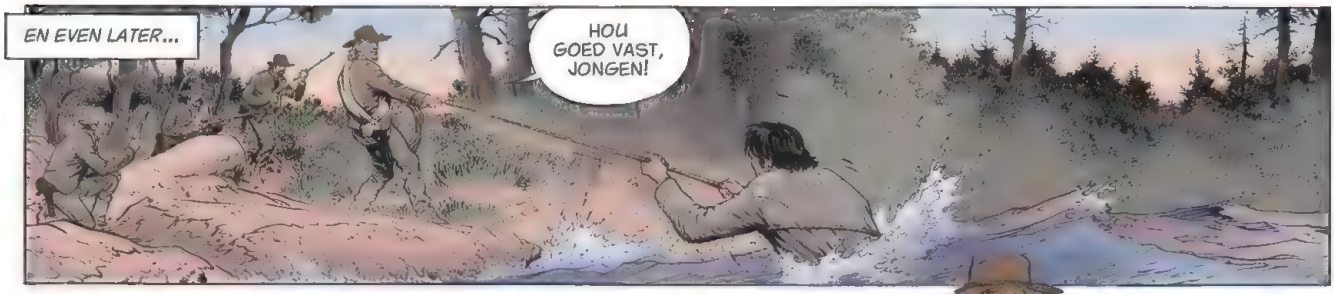
EN EVEN LATER...
HOU GOED VAST, JONGEN!

WELKOM THUIS, EINDELIJK...
PFF... DANK JE.

OPBREKEN, MANNEN! ZE KOMEN IN GROTEN GETALE AANZETTEN ALS ZE MERKEN DAT DIE KEREL NIET TERUGKOMEN...

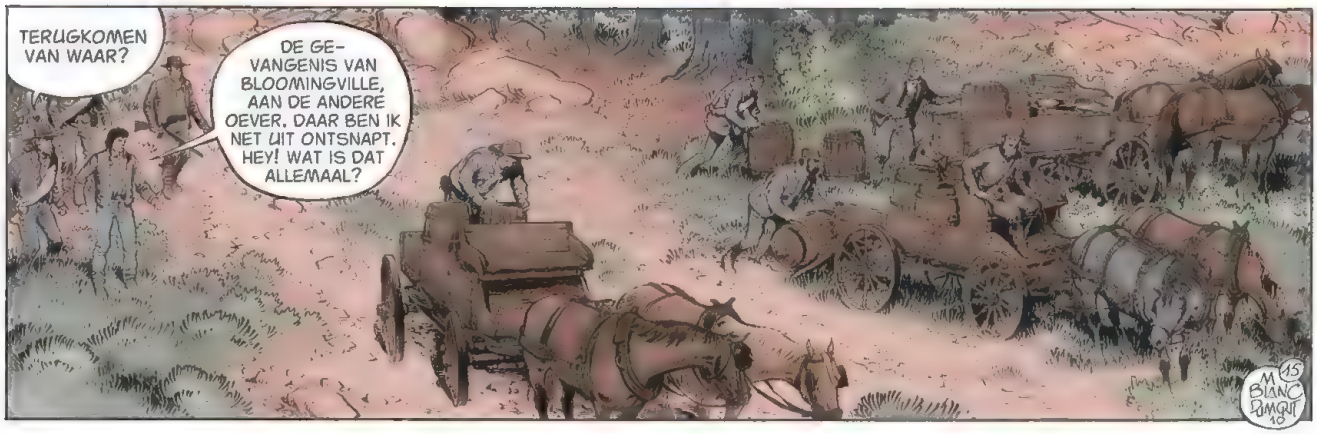
TERUGKOMEN VAN WAAR?
DE GE-VANGENIS VAN BLOOMINGVILLE, AAN DE ANDERE OEVER. DAAR BEN IK NET UIT ONTSNAPT. HEY! WAT IS DAT ALLEMAAL?
M BLANC DAMGUT 15 10

NIET WAT JE DENKT, HAHA! HET IS GEEN BOURBON UIT KENTUCKY... WE HEBBEN NET RIVIERWATER INGENOMEN. JE HEBT GELUK DAT WE HIER MOESTEN ZIJN.

KOM... KLIM MAAR BIJ MIJ ACHTEROP.
WATER?

WAARVOOR?
NEE, NIET OM TE DRINKEN...

HET IS VOOR DE LOC...

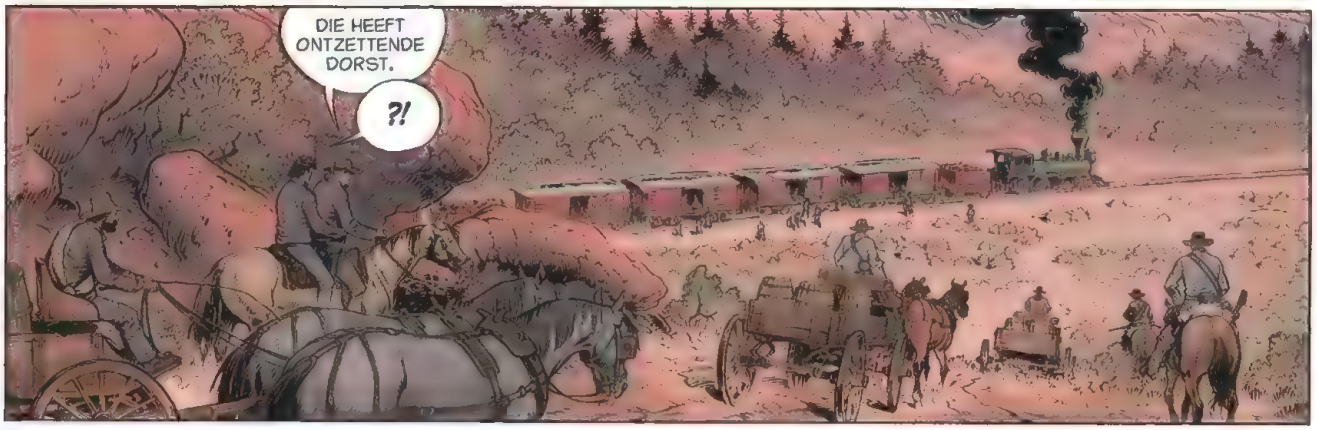
DIE HEEFT ONTZETTENDE DORST.
?!

BIJ DE LAATSTE DRIE STOPPLAATSEN STONDEN DE WATER-TANKS DROOG. OF ZE WAREN VERNIELD...
16

HOOO... SPRING ER MAAR AF. WE ZIJN ER.

ENNE... TOEN IK HET NET HAD OVER GELUK...
JE WAS WAARSCHIJNLIJK BETER AF OP DE PLEK WAAR JE VANDAAN KWAM... WANT NU, ZODRA JE EEN GEWEER IN JE POTEN HEBT...

...HEB JE DE EER JE BIJ ONS TE MOGEN AANSLUITEN OM DE EERSTE CAVALERIE-DIVISIE VAN GENERAAL BUFORD VAN DE UNIE EEN PAK OP HUN DONDER TE GEVEN.

HEY, KORPORAAL HORNBLOWER, GEEF DEZE MAN EEN GEWEER EN EEN PATROONTAS.

HOE HEET JE EIGENLIJK?
EH... BLUEBERRY... MIKE BLUEBERRY...

KLIM IN EEN VAN DE WAGONS, BLUEBERRY...
DOET ER NIET TOE WELKE?

NEE. JIJ MAG KIEZEN. JE VERTREKT ZO NAAR HET NOORDEN. IK LICHT DE VERBINDINGS-OFFICIER IN.

VEEL SUCCES! DENK ERAAN DAT JE NIET OP HET WATER KUNT LOPEN... DUS PAS OP VOOR DE NOORDELIJKE ARTILLERIE... EN JE KONT!

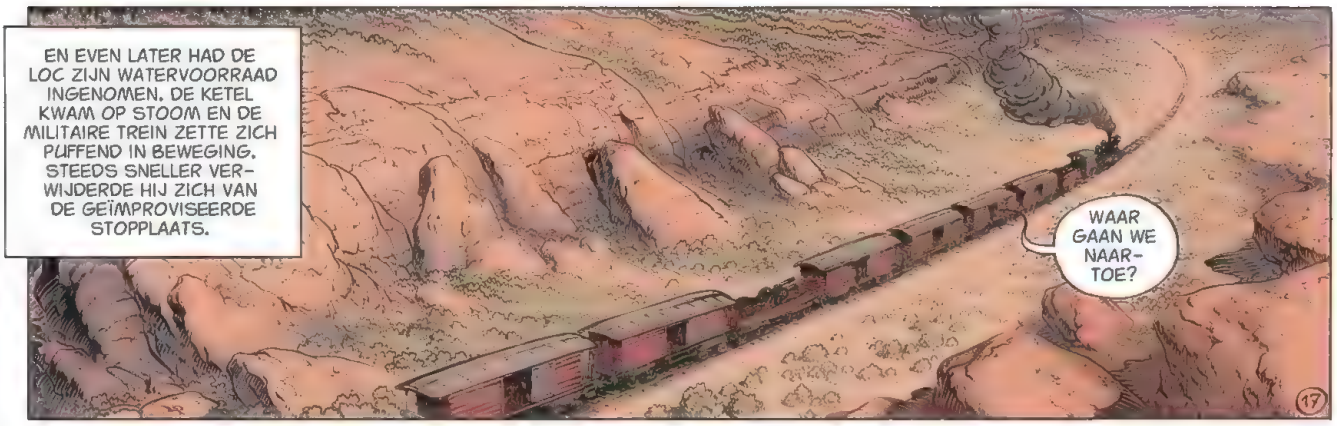
EN EVEN LATER HAD DE LOC ZIJN WATERVOORRAAD INGENOMEN. DE KETEL KWAM OP STOOM EN DE MILITAIRE TREIN ZETTE ZICH PUFFEND IN BEWEGING. STEEDS SNELLER VERWIJDERDE HIJ ZICH VAN DE GEÏMPROVISEERDE STOPPLAATS.
WAAR GAAN WE NAARTOE?
17

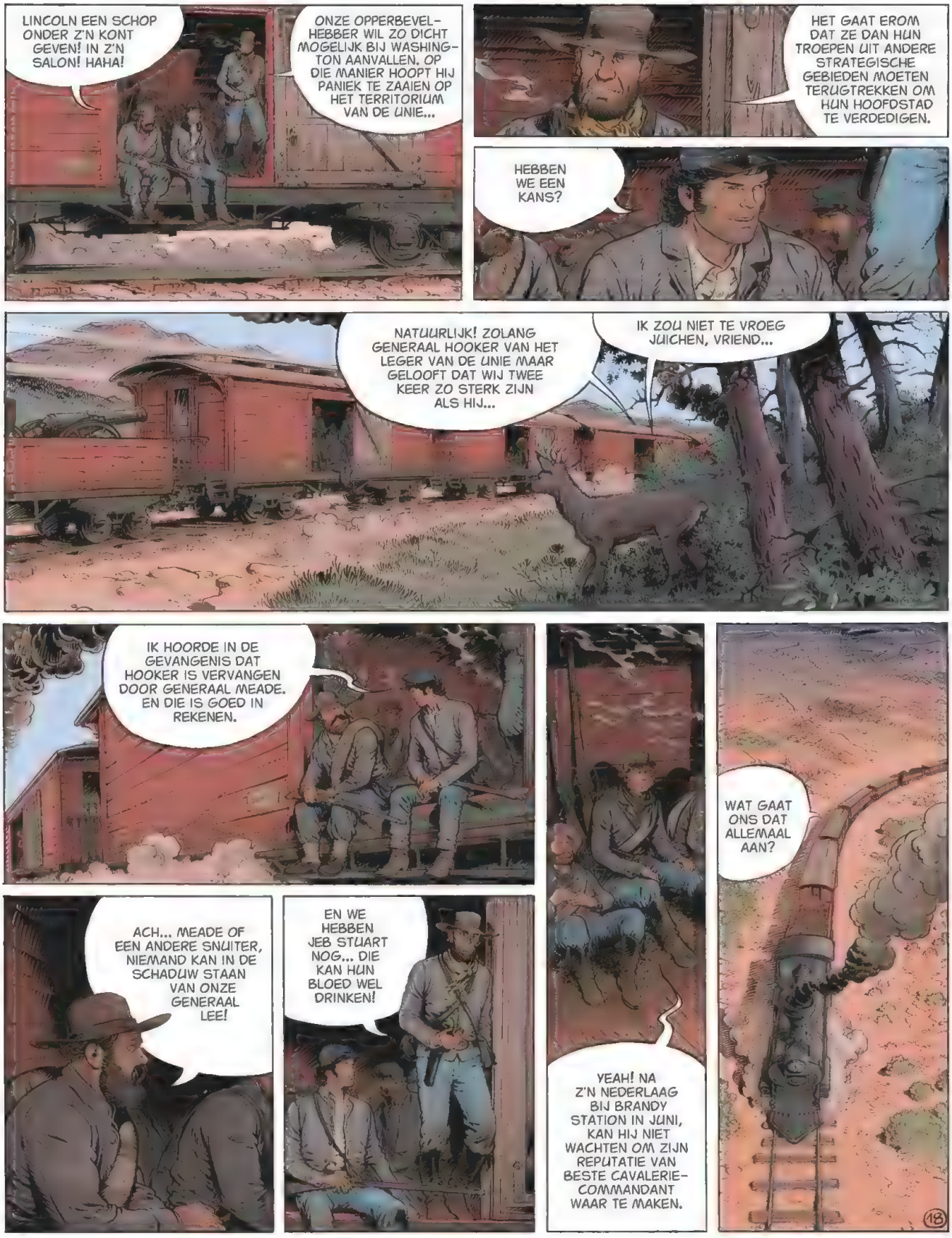
LINCOLN EEN SCHOP ONDER Z'N KONT GEVEN! IN Z'N SALON! HAHA!
ONZE OPPERBEVEL-HEBBER WIL ZO DICHT MOGELIJK BIJ WASHING-TON AANVALLEN. OP DIE MANIER HOOPT HIJ PANIEK TE ZAAIEN OP HET TERRITORIUM VAN DE UNIE...
HET GAAT EROM DAT ZE DAN HUN TROEPEN UIT ANDERE STRATEGISCHE GEBIEDEN MOETEN TERUGTREKKEN OM HUN HOOFDSTAD TE VERDEDIGEN.
HEBBEN WE EEN KANS?
NATUURLIJK! ZOLANG GENERAAL HOOKER VAN HET LEGER VAN DE UNIE MAAR GELOOFT DAT WIJ TWEE KEER ZO STERK ZIJN ALS HIJ...
IK ZOU NIET TE VROEG JUICHEN, VRIEND...
IK HOORDE IN DE GEVANGENIS DAT HOOKER IS VERVANGEN DOOR GENERAAL MEADE. EN DIE IS GOED IN REKENEN.
ACH... MEADE OF EEN ANDERE SNUITER, NIEMAND KAN IN DE SCHADUW STAAN VAN ONZE GENERAAL LEE!
EN WE HEBBEN JEB STUART NOG... DIE KAN HUN BLOED WEL DRINKEN!
YEAH! NA Z'N NEDERLAAG BIJ BRANDY STATION IN JUNI, KAN HIJ NIET WACHTEN OM ZIJN REPUTATIE VAN BESTE CAVALERIE-COMMANDANT WAAR TE MAKEN.
WAT GAAT ONS DAT ALLEMAAL AAN?
18

ONZE VOETEN ZIJN ONZE PAARDEN.

ALS WIJ ONS IN DE STRIJD GOOIEN, ZIJN DIE VUILE YANKEES NERGENS.
NERGENS? DENK JE DAT?

VOLGENS MIJ ZITTEN ZE ERGENS IN DE BUURT.
DAAR WEET IK ALLEMAAL NIKS VAN.

IK WEL.

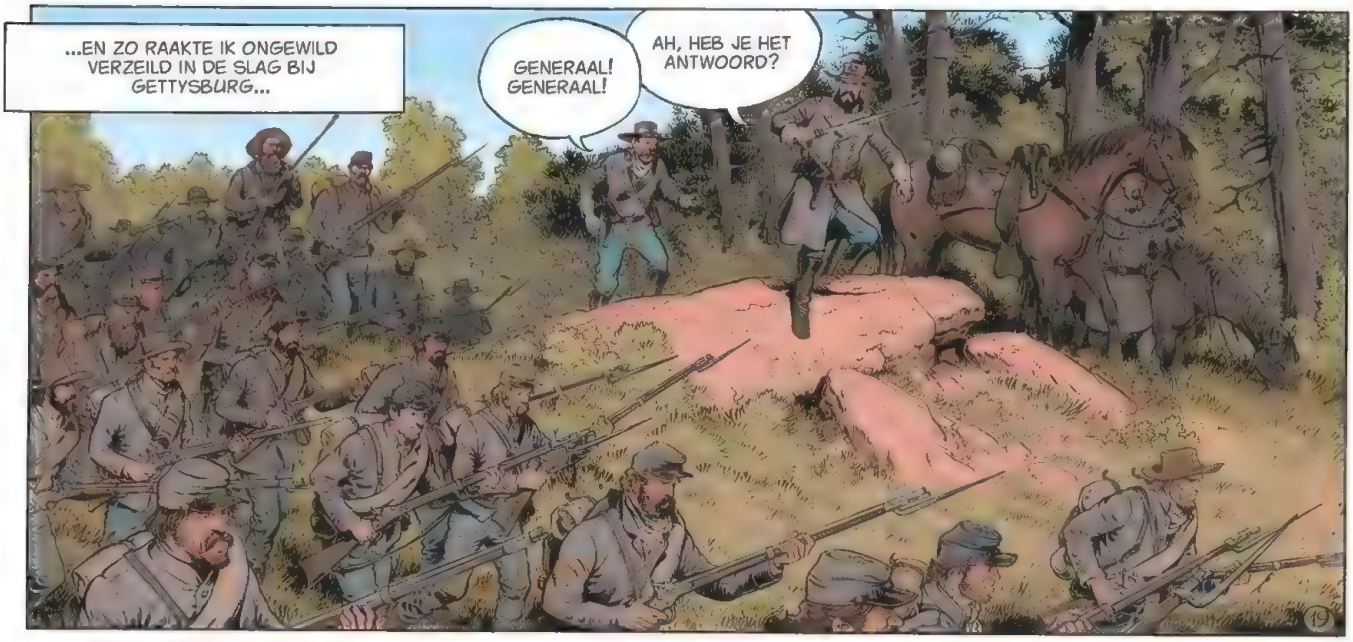
...EN ZO RAAKTE IK ONGEWILD VERZEILD IN DE SLAG BIJ GETTYSBURG...
GENERAAL! GENERAAL!
AH, HEB JE HET ANTWOORD?
19

JA... GENERAAL LONGSTREET ZEGT DAT LEE BEVEL HEEFT GEGEVEN OP TE RUKKEN NAAR EMMITSBURG ROAD!

BLOODY HELL! DAT BETEKENT TWEE INFANTERIE-DIVISIES ALS SLACHTVEE NAAR HET ABATTOIR VOEREN!

WE KUNNEN BETER NAAR HET ZUIDEN GAAN EN DE LINIES VAN DE UNIE VAN ACHTEREN AANVALLEN BIJ BIG ROUND TOP.

HIER LOPEN WE TE VEEL IN DE GATEN...

WE MOETEN HIER WEG.

MANNEN! GA VAN DE WEG AF EN TREK ZO VER MOGELIJK NOORDWAARTS ZONDER GEZIEN TE WORDEN.

VOORUIT! VOORUIT!

IK TREK AL VEEL TE LANG OP MET DEZE JONGENS...

MAAR HOE KOM IK HIER WEG EN BEREIK IK DE NOORDELIJKE LINIES?

IK MOET ABSOLUUT EEN MANIER VINDEN OM...

HEY!

BLANC DUMONT 10 20

DOORLOPEN, SOLDAAT! HET LIJKT WEL ALSOF JE HET IN JE BROEK DOET!
U ZIT ER NIET VER NAAST, SERGEANT...

IK VIND HET GEEN LEUK IDEE OM VOOR KANONNEN-VLEES TE SPELEN.

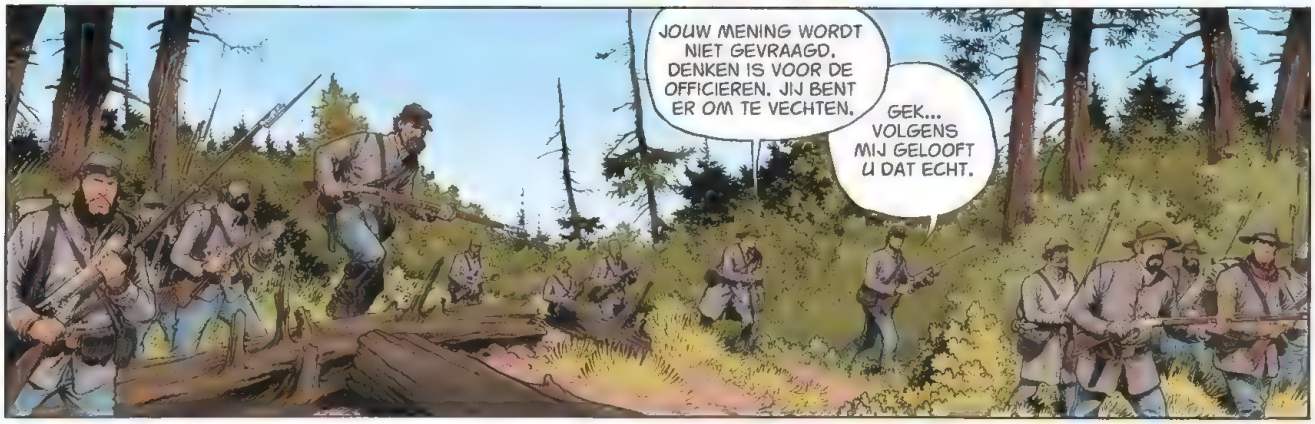
JOUW MENING WORDT NIET GEVRAAGD. DENKEN IS VOOR DE OFFICIEREN. JIJ BENT ER OM TE VECHTEN.
GEK... VOLGENS MIJ GELOOFT U DAT ECHT.

MAAR DENKEN HEEFT GENERAAL HOOD ER NIET VOOR BESCHERMD EEN KOGEL IN Z'N LIJF TE KRIJGEN.
HEEFT HIJ DAAROM HET COMMANDO OVERGEDRAGEN AAN LAW?

LOOP DOOR, ZEI IK! EN BEMOEI JE MET JE EIGEN ZAKEN!

PROBEER NIET ERTUSSENUIT TE KNIJPEN. IK HOU JE IN HET OOG!

ANDERS KRIJG JE EEN KOGEL DOOR JE KOP. DAN RAAK JE DIE IDIOTE IDEEËN VAN JE WEL KWIJT. EN...

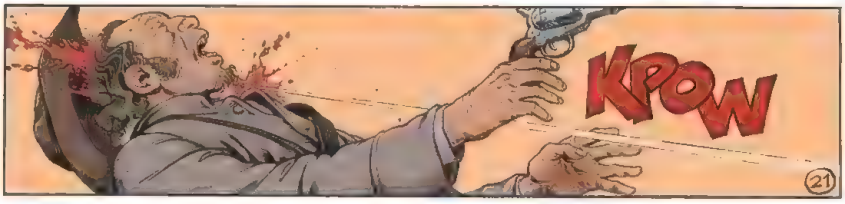
KPOW
21

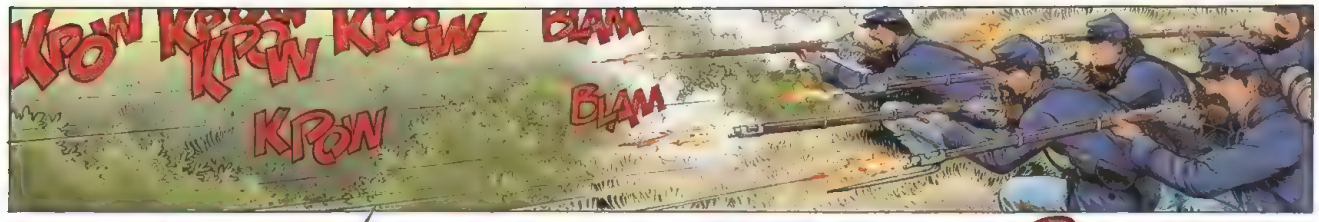
KPOW
KPOW
KPOW
BLAM
KPOW
BLAM

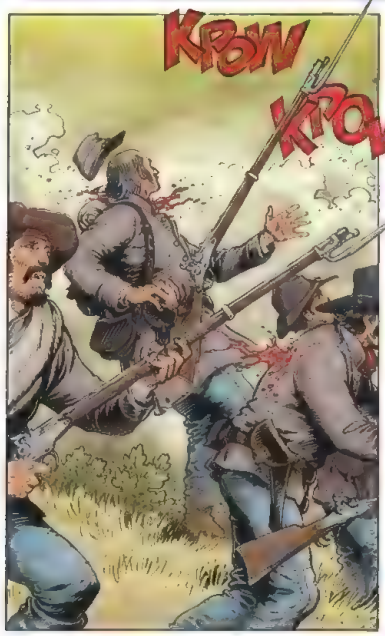
KPOW
KPOW

ZOEK DEKKING!
KPOW
KPOW
KPOW

KPOW

MY GOD! WAT EEN SLACHTING!
DE HEL IS ER NIETS BIJ!
KPOW
KPOW
KPOW
VUUR!
KPOW

IEDEREEN IS IN PANIEK... DIT IS HET MOMENT OM M'N HEIL ELDERS TE ZOEKEN...

NIEMAND LET OP ME...
22

KPOW

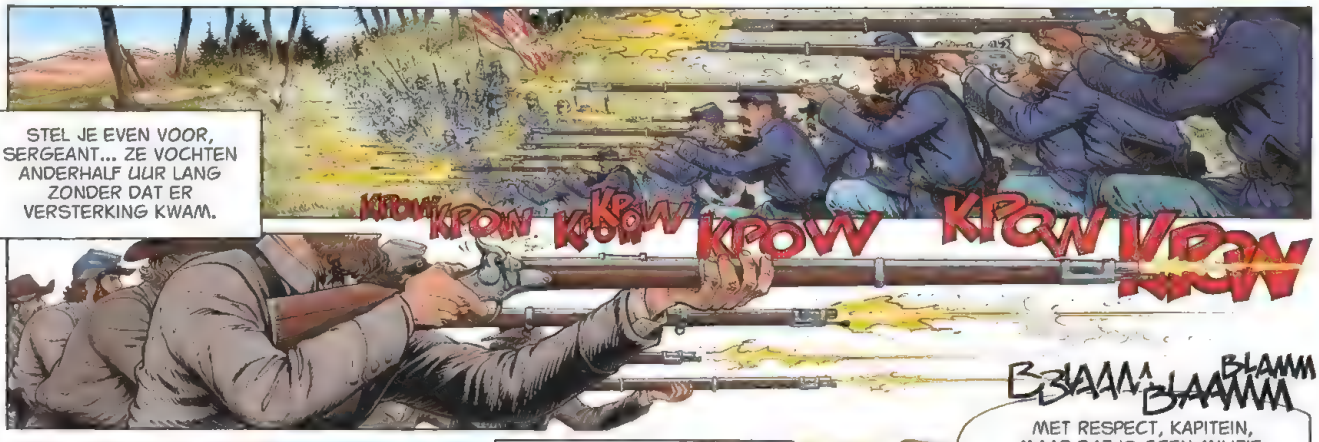
STEL JE EVEN VOOR, SERGEANT... ZE VOCHTEN ANDERHALF UUR LANG ZONDER DAT ER VERSTERKING KWAM.
KPOW KPOW KPOW KPOW KPOW KPOW

HUN VUURKRACHT IS GROTER DAN DIE VAN ONS. EEN FLINKE MILITIE...

DE LOCATIE HEETTE DEVIL'S DEN...
BLAAAM BLAAAM BLAAM
MET RESPECT, KAPITEIN, MAAR DAT IS GEEN MILITIE. WE STAAN TEGENOVER HET HELE LEGER VAN DE POTOMAC!

HET HOL VAN DE DUIVEL... HEEL TOEPASSELIJK!

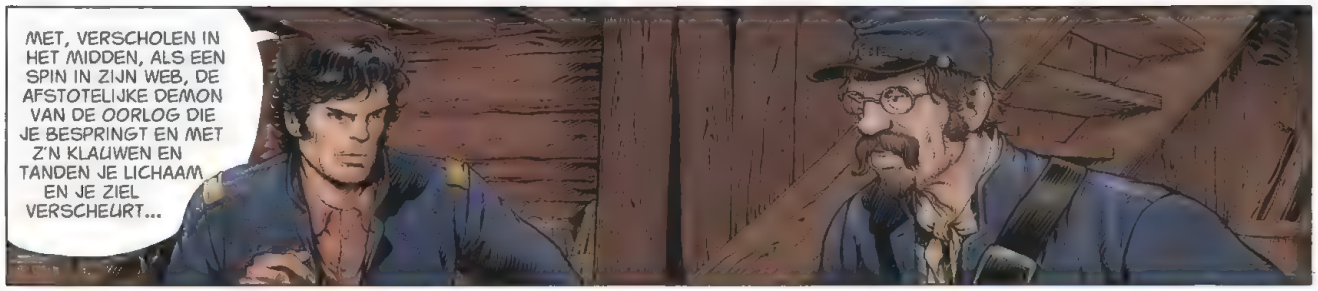
MET, VERSCHOLEN IN HET MIDDEN, ALS EEN SPIN IN ZIJN WEB, DE AFSTOTELIJKE DEMON VAN DE OORLOG DIE JE BESPRINGT EN MET Z'N KLAUWEN EN TANDEN JE LICHAAM EN JE ZIEL VERSCHEURT...

...EN JE LEDEMATEN EN INGEWANDEN VERSPREIDT IN EEN STORTVLOED VAN VUUR EN BLOED...

WE MOETEN DIE HEUVEL VER-OVEREN... IK HEB ARTILLERIE-VERSTERKING NODIG!

...ZOALS BIJ 'LITTLE ROUND TOP'.
ANDERS LEGGEN WE HET AF TEGEN DE ARTILLERIE VAN BRIGADE-GENERAAL WARREN!

DE GECONFEDEREER-DEN PROBEREN ZICH AAN DE ZUIDKANT VAN DE HEUVEL TE VERZAMELEN. WE MOETEN ZE VOOR ZIJN.
U HEBT GELIJK.

WIE 'LITTLE ROUND TOP' IN BEZIT HEEFT, CONTROLEERT HET SLAGVELD.

VINCENT, INFORMEER ONMID-DELLIJK KOLONEL STRONG!
TOT UW ORDERS!

KOLONEL! KOLONEL!
24

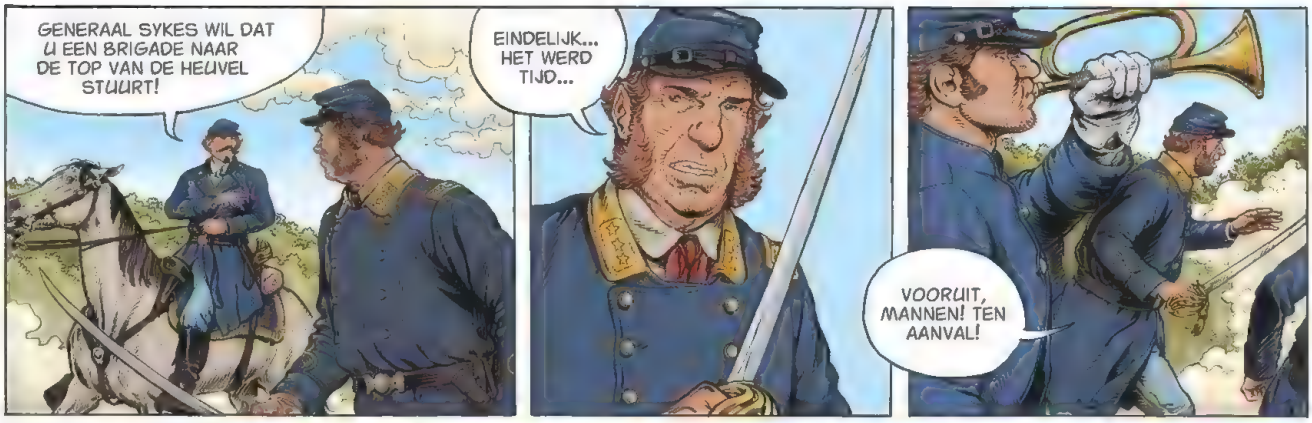
GENERAAL SYKES WIL DAT U EEN BRIGADE NAAR DE TOP VAN DE HEUVEL STUURT!
EINDELIJK... HET WERD TIJD...
VOORUIT, MANNEN! TEN AANVAL!

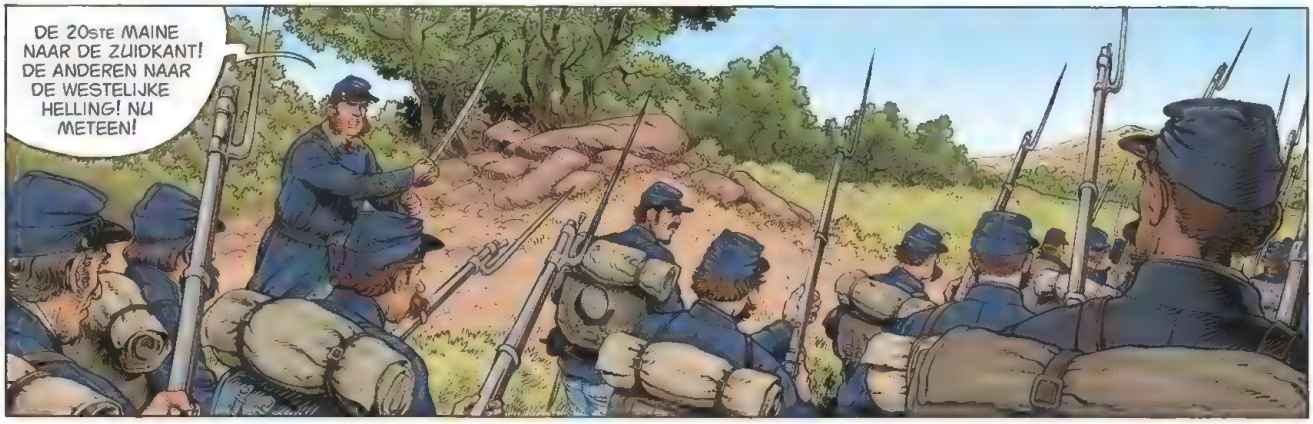
DE 20ste MAINE NAAR DE ZUIDKANT! DE ANDEREN NAAR DE WESTELIJKE HELLING! NU METEEN!

MAAR KOLONEL JOSHUA CHAMBERLAIN, DE COMMANDANT VAN DE 20ste COMPAGNIE MAINE, MERKT AL GAUW DAT DE ZUIDELIJKEN VAN TWEE KANTEN AANVALLEN.
OPGELET! VIER COMPAGNIEËN ONTPLOOIEN ZICH OP LINKS!
FORMEER EEN HOEK! SNEL!!

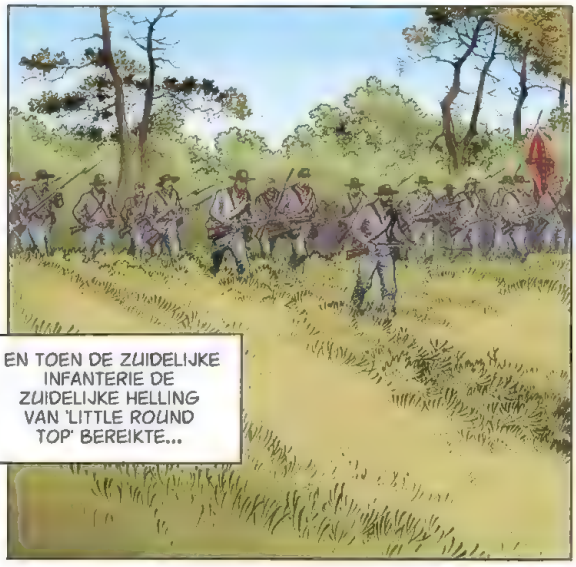
EN TOEN DE ZUIDELIJKE INFANTERIE DE ZUIDELIJKE HELLING VAN 'LITTLE ROUND TOP' BEREIKTE...

VUUR!
BLAM BLAM BLAM
25

MAAR AL GAUW KREGEN DE SOLDATEN VAN DE UNIE TE KAMPEN MET EEN GEBREK AAN MUNITIE...
BLAM BLAM

DE SOLDATEN VAN DE CONFEDERATIE PROFITEERDEN VAN DE SITUATIE. ZIJ HERGROEPEERDEN ZICH EN GINGEN TOT DE AANVAL OVER. EEN MAN TEGEN MAN-GEVECHT WERD ONVERMIJDELIJK...
YEHIII!!

BAJONET OP HET GEWEER!

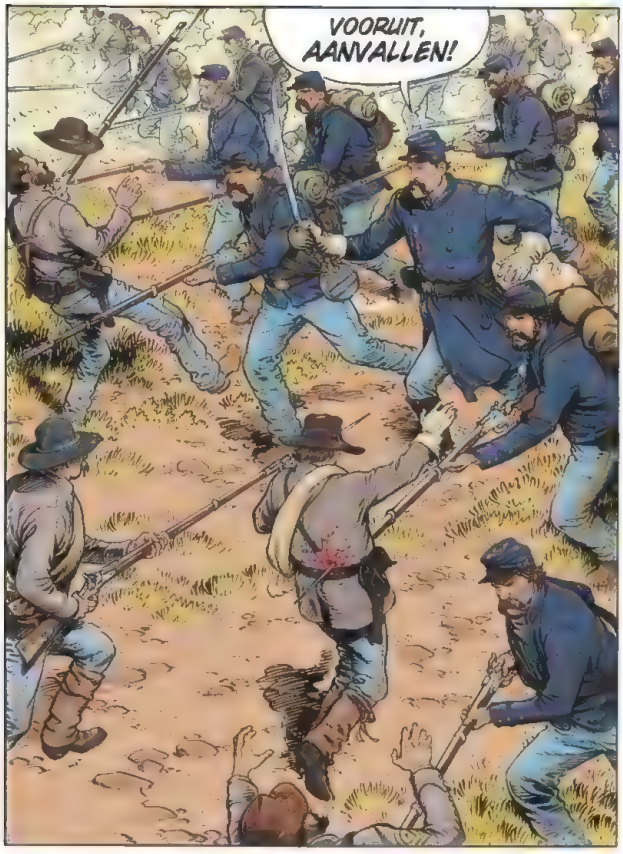
VOORUIT, AANVALLEN!

JULLIE HEBBEN KOLONEL CHAMBERLAIN GEHOORD! DRIJF DIE VUILE REBS TERUG TOT 'BIG ROUND TOP'!

AARGH!
KROW

KOLONEL VINCENT IS GERAAKT!

TERUGTREK-KEN!
NEE!

H... HOU VOL!

GEEF... GEEN CENTIMETER TERREIN OP...

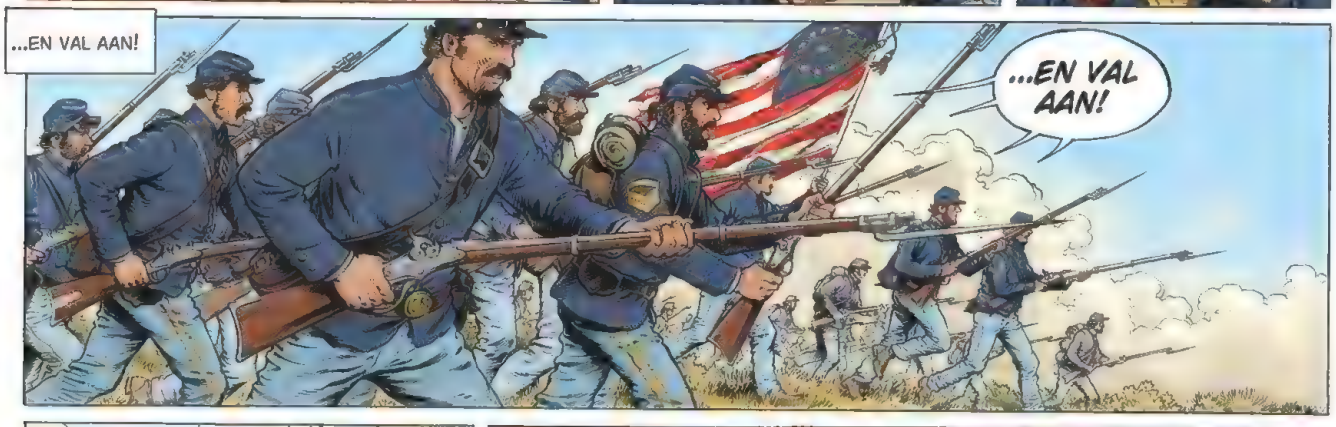
...EN VAL AAN!
...EN VAL AAN!

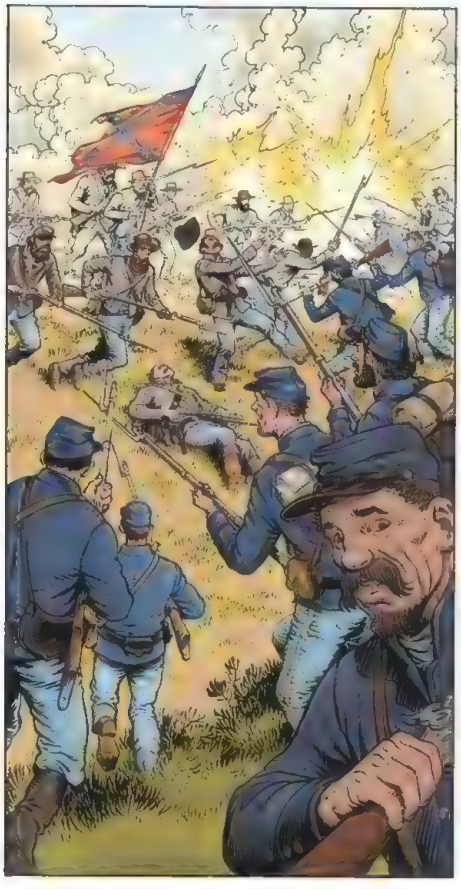

EEN COMPLETE SLACHTING, ZOALS ZE BIJ DE GENERALE STAF ZE GRAAG ZIEN...

IN MINDER DAN GEEN TIJD LAG DE GROND BEZAAID MET LIJKEN...

INTUSSEN VIELEN DE ZUIDELIJKEN AAN VIA HET KORENVELD TUSSEN 'SEMINARY RIDGE' IN HET WESTEN EN 'CEMETERY RIDGE' IN HET OOSTEN.
ZIJN JULLIE KLAAR, MANNEN?
27

VAL AAN!

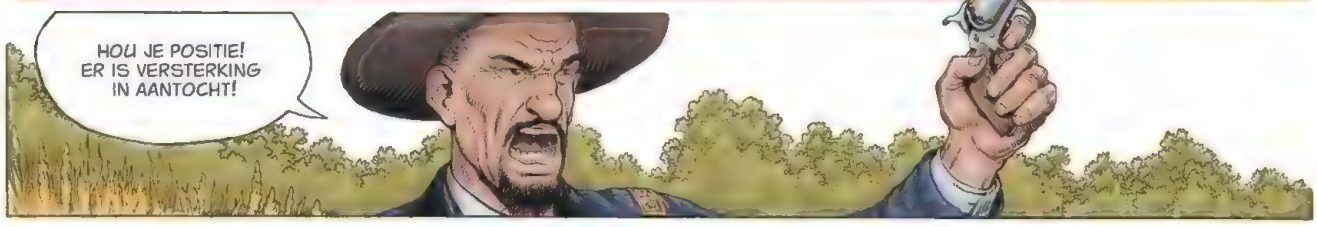
HOU JE POSITIE! ER IS VERSTERKING IN AANTOCHT!

VUUR!
PAW

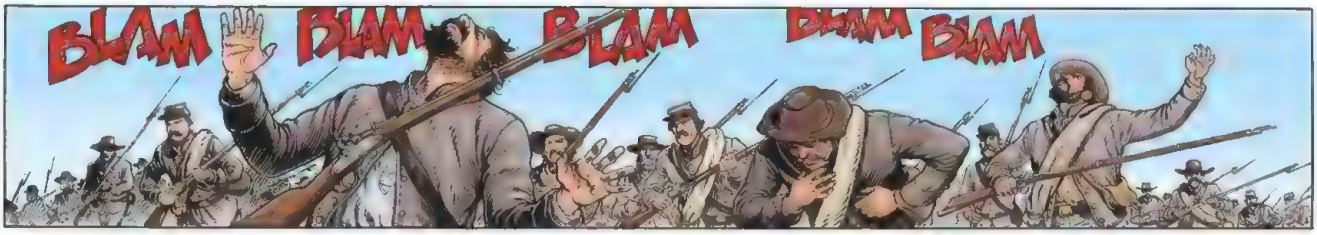
BLAM
BLAM
BLAM
BLAM
BLAM

YEAH! KIJK! ZE TREKKEN ZICH TERUG!
DUIKEN, SUCKER! ANDERS BEN JE ER GEWEEST!

MAAR DE REBELS KREGEN OOK HULP VAN VERSTERKINGEN.

EN TOEN WAS HET VOORTDUREND AANVALLEN EN TERUGTREKKEN... MAAR DE TROEPEN VAN DE UNIE KREGEN VERSTERKING EN UITEINDELIJK MOESTEN DE ZUIDELIJKEN ONDER HEVIG ARTILLERIEVUUR DE AFTOCHT BLAZEN.

LEE HAD OOK EEN AANVAL OP 'CEMETERY RIDGE' GEPLAND... HOEWEL DE REBELLEN BESCHOTEN WERDEN DOOR ONZE STRIJDKRACHTEN, WONNEN ZE TOCH TERREIN...
EN HUN INFANTERIE, ONDER COMMANDO VAN GENERAAL CADMUS WILCOX, VIEL DE ARTILLERIEPOSITIES VAN DE UNIE AAN BIJ 'PEACH ORCHARD'.
DRAAI HET KANON! VLUG!
VAL AAN!
BANG
HGN!
YEAHH! ZE GAAN ER ALS HAZEN VANDOOR! WE HAKKEN ZE IN DE PAN!
BANG
BANG
HET WAS ONMOGELIJK DE REBELLEN TEGEN TE HOUDEN. ONDER HET VIJANDELIJKE VUUR MOESTEN TWEE BRIGADES DE STRIJD OPGEVEN.
TERUG-TREKKEN!
DE VELDSLAG VOND PLAATS TUSSEN EMMITSBURG ROAD EN 'CEMETERY RIDGE'. HET VIJANDELIJKE VUUR WAS ZO HEVIG, DAT ONS LEGER ZICH MOEST OPSPLITSEN.
HOE WEET U DAT ALLEMAAL? AL IK U GOED BEGRIJP, WAS U ER NIET ZELF BIJ... HEBT U DAT ALLEMAAL LATER GEHOORD?
JA... OP DAT MOMENT WAS IK... WAS IK ERGENS ANDERS.
KIJK! DAAR!
29

HIJ LEEFT NOG... IK ZAG HEM BEWEGEN.
BLIJF DOODSTIL LIGGEN... DAT IS DE ENIGE KANS OM UIT DEZE HEL TE KOMEN...

ALLEEN EEN FLINKE SCHRAM AAN Z'N HOOFD... MAAR WEL BUITEN BEWUSTZIJN... HELP ME EVEN HEM NAAR HET VELD-HOSPITAAL TE BRENGEN.

DAT ZIJN ER TEN-MINSTE TWEE IN GOEDE STAAT... NOU JA, BIJNA...
IK ZOU ME GEEN ILLUSIES MAKEN OVER DE ANDERE... DIE WAS ER BEHOORLIJK SLECHT AAN TOE...

WAT DENK JIJ, GARY?

DAT HIJ IN DIE HUIFKAR IS.
HET ZOU KUNNEN. WE HEB-BEN HEM OVERAL GE-ZOCHT, ZON-DER RESUL-TAAT.

ER IS MAAR ÉÉN MANIER OM DAAR ACHTER TE KOMEN...

?

HALLO JONGENS!
TWEE REBS... WAT WILLEN ZE? HET WAS TE MOOI...

HET ZIJN ZE, HÈ?
30
M BLANC DUMONT

ZE... ZE KOMEN VOOR MIJ... IK DACHT DAT IK AAN ZE ONTSNAPT WAS, MAAR DAT IS NIET ZO...
LUISTER GOED... IK VERTEL JE WAT WE GAAN DOEN...
BAM
DENK JE ECHT DAT...?
BLAM
GREAT GOD! BEN JE GEK GEWORDEN?
HEY! RUSTIG AAN!
PAW
OW!!
AH... EINDELIJK NEEM JE EEN BESLUIT... HIJ IS DAAR, ZEG IK JE...
DUS GEEN GETUIGEN... DAT IS BETER, EN...
HMMPF!

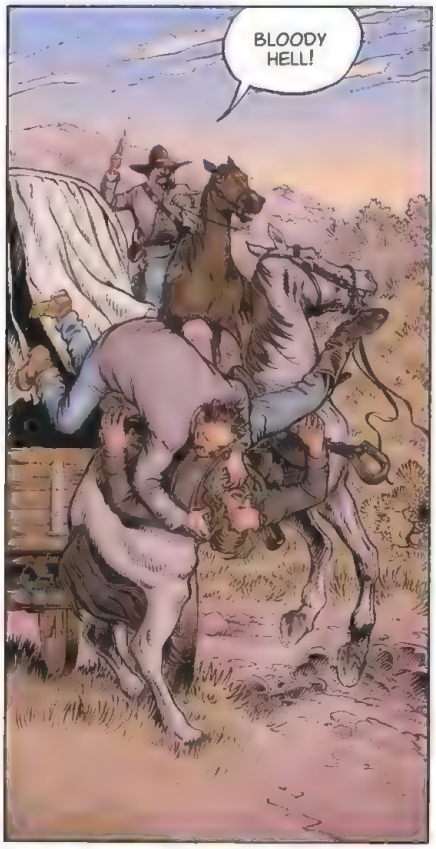
BLOODY HELL!

GA OPZIJ, VERDOMME! DAN KAN IK HEM NEERKNALLEN!

AAGH!

PAW

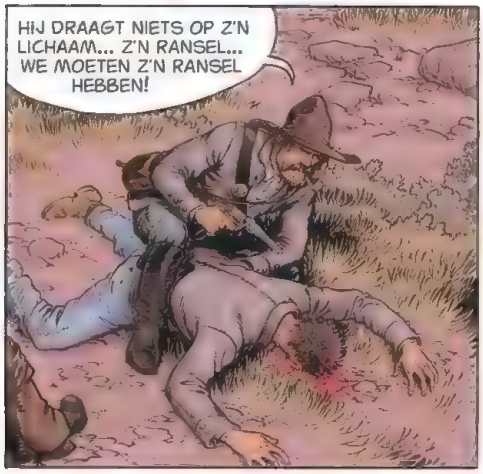
HIJ DRAAGT NIETS OP Z'N LICHAAM... Z'N RANSEL... WE MOETEN Z'N RANSEL HEBBEN!

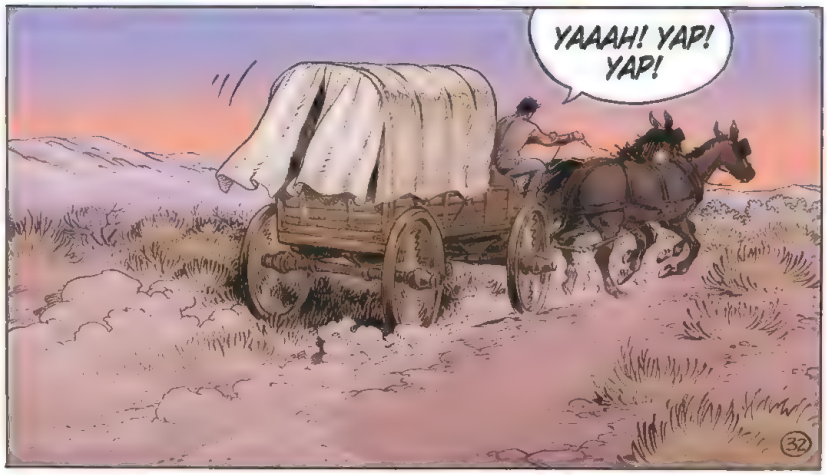
YAAAH! YAP! YAP!
32

IN HET ZADEL! VLUG!
PAW
YAP! YAP!
PAW
IK WEET NIET WIE DIE ZAK IS, MAAR WE HEBBEN 'M!
HEY, WAAR IS HIJ GEBLEVEN?
33

HOOO!

NIEMAND MEER...

NAAR DE RIVIER! HIJ IS VAST IN HET WATER GESPRONGEN TOEN HIJ OVER DE BRUG REED.

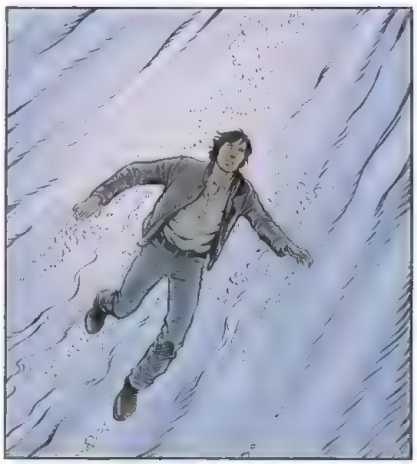

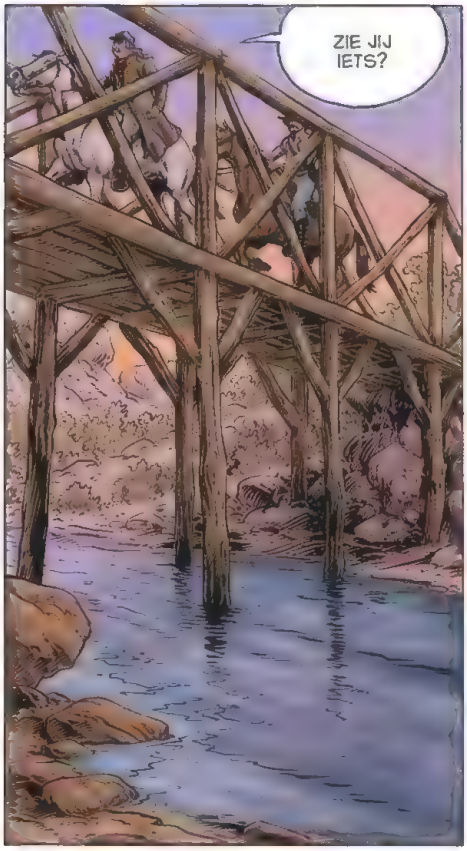
ZIE JIJ IETS?

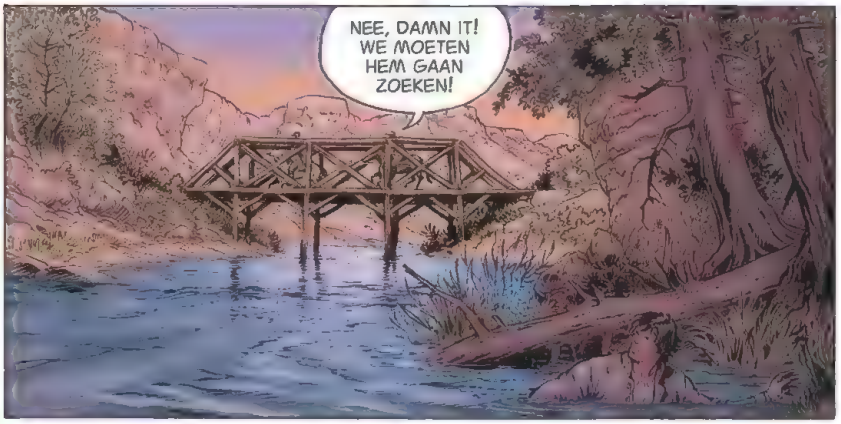
NEE, DAMN IT! WE MOETEN HEM GAAN ZOEKEN!

IS HET U GELUKT UIT DE VUURLINIE TE KOMEN?

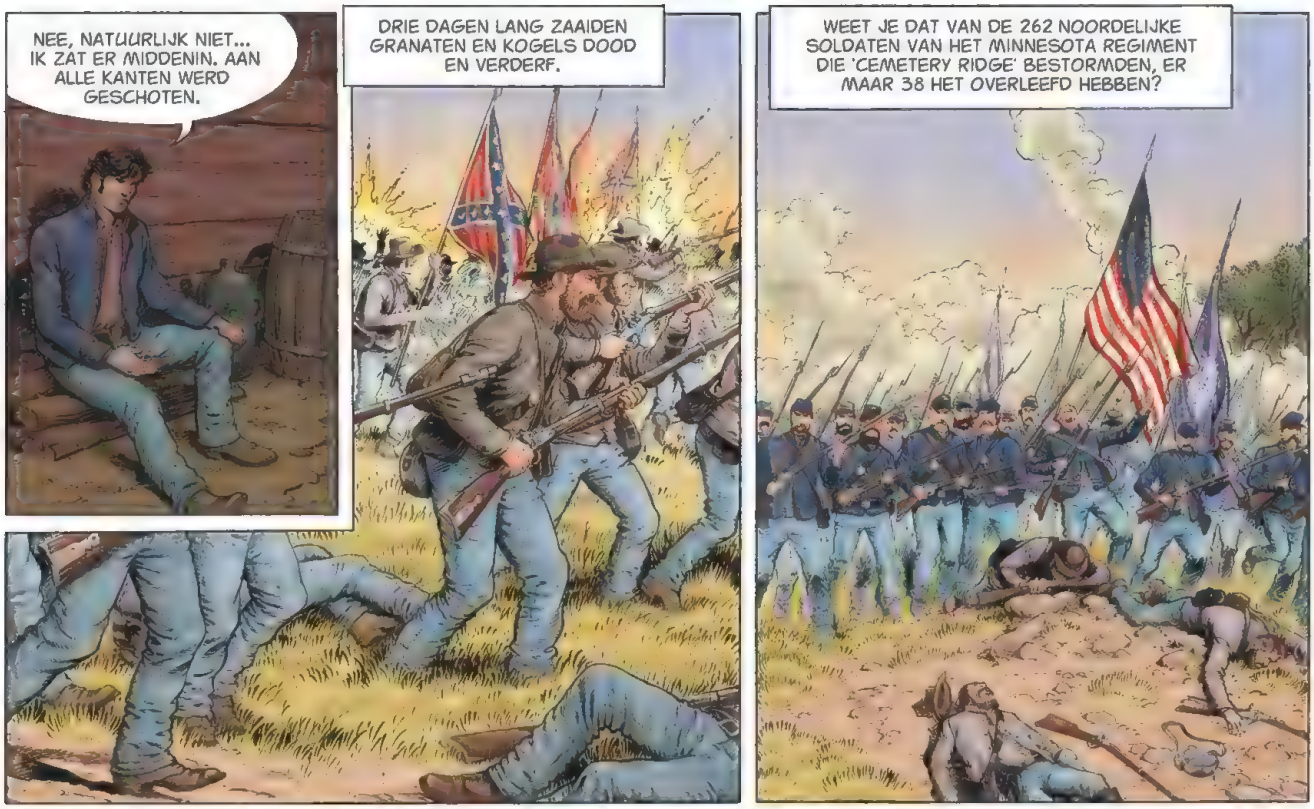
NEE, NATUURLIJK NIET... IK ZAT ER MIDDENIN. AAN ALLE KANTEN WERD GESCHOTEN.
DRIE DAGEN LANG ZAAIDEN GRANATEN EN KOGELS DOOD EN VERDERF.
WEET JE DAT VAN DE 262 NOORDELIJKE SOLDATEN VAN HET MINNESOTA REGIMENT DIE 'CEMETERY RIDGE' BESTORMDEN, ER MAAR 38 HET OVERLEEFD HEBBEN?

MAAR ZE STELDEN GENERAAL HANCOCK IN STAAT OM ZIJN TROEPEN TE HERGROEPEREN EN DE OPMARS VAN DE REBS TE VERTRAGEN.
PAS NA DE DOOD VAN GENERAAL BARKSDALE RAAKTEN ZE IN PANIEK...
DE GENERAAL IS GEDOOD!
...EN TROKKEN ZE ZICH TERUG OP 'SEMINARY RIDGE'.

NA EEN TWEE UUR DURENDE INTENSIEVE BESCHIETING VAN 'CULP'S HILL' EN 'CEMETERY HILL', VERPLAATSTE GENERAAL EWELL ZIJN TROEPEN, TEGEN DE BEVELEN VAN LEE IN.
VERZAMELEN! WE VALLEN 'CULP'S HILL' AAN!
MAAR ZE STUITTEN BIJ DE BEKLIMMING VAN DE HEUVEL OP POSITIES VAN DE UNIE. DIE WAREN INGENOMEN DOOR DE GENERAALS GREENE EN ROBINSON, OM WEERSTAND TE BIEDEN AAN DE NUMERIEKE OVERMACHT VAN DE CONFEDERATIE.
VUUR!
35
BIANCO TUMCRIT 11

HET WERD VOOR DE REBELS WEER EEN BLOEDIG TREFFEN...
...TERWIJL RECHTS VAN DE POSITIES VAN DE TROEPEN VAN DE UNIE, DE ZUIDELIJKE GENERAAL GEORGE H. STUART VERGEEFS PROBEERDE DE UNIONISTEN TE VERDRIJVEN.
ER SCHIJNT GEEN VERSTERKING TE KOMEN, GENERAAL.
LAAT ZE NAAR DE DUIVEL LOPEN! HET IS STRAKS HOE DAN OOK TE DONKER OM NOG EEN AANVAL TE DOEN!
TOEN HET DONKER WAS, BEVOND IK ME WEER ERGENS WAAR IK NIET HOORDE: MIDDEN IN HET HOOFDKWARTIER VAN GENERAAL MEADE.
ONZE VERLIEZEN ZIJN ENORM. GENERAAL ZOOK EN DE COMMANDANTEN VINCENT, WILLARD EN WEE ZIJN DOOD.
MAAR ONZE LINIES HEBBEN STANDGEHOUDEN EN DE ZUIDELIJKE VERLIEZEN ZIJN NOG GROTER.
HET TERREIN IS GUNSTIG GEBLEKEN VOOR ONS, GENERAAL WILLIAMS, MAAR WE HEBBEN DE SLAG NOG NIET GEWONNEN.
WE ZOUDEN DE REBELS NAAR ONS TOE MOETEN LOKKEN...
WE MOETEN IN ELK GEVAL 'CULP'S HILL' AANVALLEN.
NU... IN HET DONKER VECHTEN WE MET GELIJKE WAPENS...
WHAT THE HELL?!
BAW BAW
VERSPREIDEN! WE MOETEN HEM VINDEN!
ZOEK OVERAL!
ALS IK ME LAAT ZIEN, SCHIETEN ZE ME NEER VOORDAT IK EEN WOORD KAN UITBRENGEN...

SHIT!
DAAR IS-IE!

IK ZAL HEM... AAGH!

SON OF A BITH!

OW!

STOP! DAT IS EEN BEVEL!

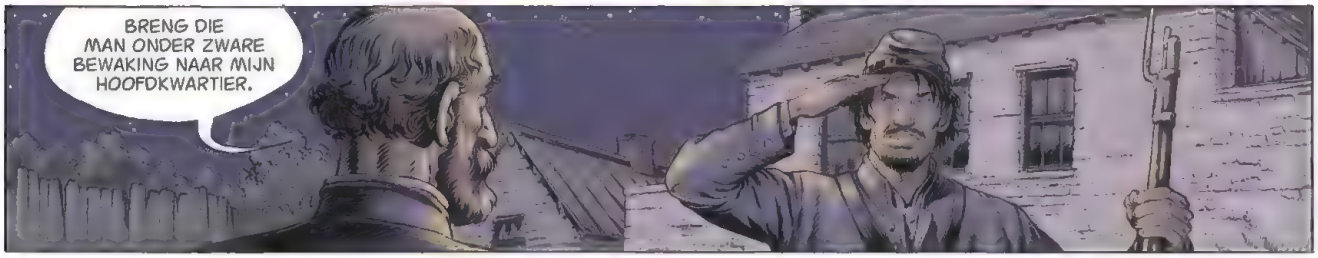
BRENG DIE MAN ONDER ZWARE BEWAKING NAAR MIJN HOOFDKWARTIER.

IK WIL WETEN WAT HIJ HIER KOMT DOEN.

IK ZEI TOCH DAT WE HEM BIJ DE RIVIER MOESTEN ZOEKEN!?
JA, MAAR JE ZEI NIET WAAROM HIJ, ALS HIJ HEEFT GEVONDEN WAT WIJ ZOEKEN...

...ZO ONNOZEL IS OM ZICH HIER IN DE ARMEN VAN DE YANKEES TE STORTEN.
37

WE MOETEN WACHTEN OP WAT ER GAAT GEBEUREN... EN ERVOOR ZORGEN DAT WE NIET ONTDEKT WORDEN.

WAT HEB JE ONS TE VERTELLEN, 'PRIVATE'?

WANT ALS JE GEKOMEN BENT OM ME OM ZEEP TE HELPEN...

...DAN HAD JE EERDER MOETEN OPSTAAN.
OM U OM ZEEP TE HELPEN, GENERAAL, ZOU IK EEN VOLBLOED REB MOETEN ZIJN.

MAAR U WEET BETER DAN IK DAT DE KAP DE MONNIK NIET MAAKT, LAAT STAAN HET UNIFORM DE SOL-DAAT...

HEY! VERROER JE NIET!
RUSTIG, KORPORAAL. HET IS MAAR PAPIER... GEEN MES.

HIER, GENERAAL. ALS U DIT HEBT GELEZEN, DAN BENT U MISSCHIEN BEREID ME AAN TE HOREN.

WHAT THE HELL!?

HOE KOM JE AAN DIT DOCUMENT EN WAAROM GEEF JE HET MIJ?
IK ZAL U ALLES VERTELLEN, MAAR IK STERF VAN DE HONGER. ALS U ME WAT TE ETEN EN TE DRINKEN GEEFT, DAN KRIJGT U HET HELE VERHAAL TE HOREN.

NEEM EEN STOEL, GENERAAL. HET IS EEN LANG VERHAAL.
38

DUS...
DIT IS WERKELIJK ONGELOFELIJK... HOE ZEI JE OOK ALWEER DAT JE HEETTE?
BLUEBERRY.

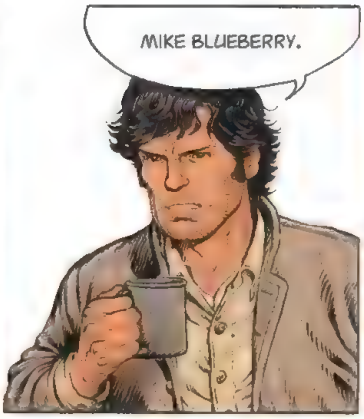
MIKE BLUEBERRY.

OOK AL ZITTEN ER NOG ZWARTE GATEN IN JE VERHAAL, IK ZAL JE EEN KANS GEVEN OM WEER EERVOL TERUG TE KEREN IN ONZE GELEDEREN.

SERGEANT CARVER!
JAWEL, GENERAAL.

GA EEN PASSEND GRAYBACKUNIFORM ZOEKEN EN VERMOM JE ALS EEN TROUWE SOLDAAT VAN GENERAAL LEE.
MAAR... IK... TOT UW ORDERS!

WE GAAN HET NU HEBBEN OVER JOUW OPDRACHT.
HEEL GOED, GENERAAL.

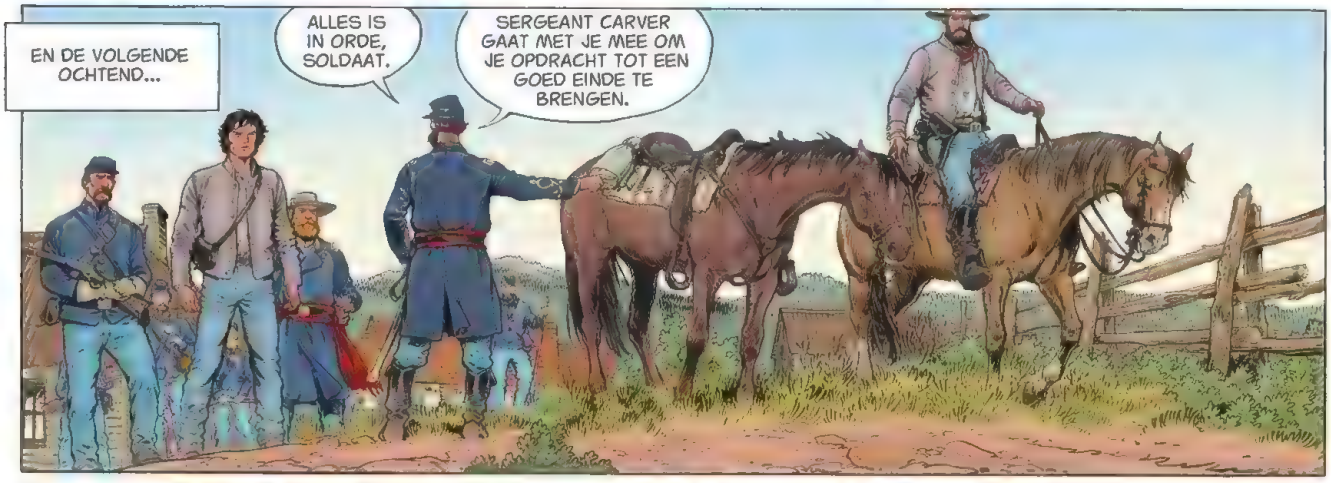
EN DE VOLGENDE OCHTEND...
ALLES IS IN ORDE, SOLDAAT.
SERGEANT CARVER GAAT MET JE MEE OM JE OPDRACHT TOT EEN GOED EINDE TE BRENGEN.

JULLIE TWEEËN KOMEN ER GEMAKKELIJKER ONOPGEMERKT DOORHEEN, DAN WANNEER IK EEN HEEL REGIMENT MET JE MEESTUUR.

HIER. ZET OP. DIE HOORT BIJ JE UITRUSTING.
ONOPGEMERKT, ZEI U?

NEE... DAN HEEFT DE SERGEANT EEN MOOI RICHTPUNT OM JE EEN KOGEL DOOR JE KOP TE SCHIETEN IN HET GEVAL JE ME BEDONDERT!

39

GOOD LUCK! EN VERGEET MIJN ORDERS NIET, IN HET GEVAL DAT...

IS HIJ HET?
HOE KAN IK DAT WETEN? IK HEB HEM NOOIT VAN DICHTBIJ GEZIEN... MAAR IK HEB OOK NOG NOOIT EEN GENERAAL VAN DE UNIE TWEE GRAYBACKS ZIEN UITZWAAIEN.

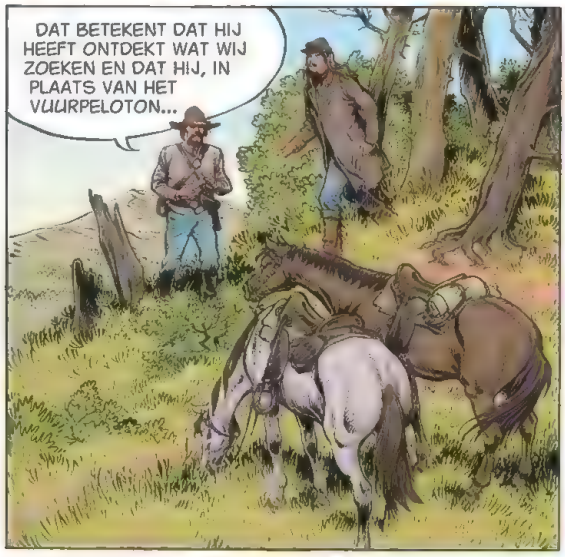
DAT BETEKENT DAT HIJ HEEFT ONTDEKT WAT WIJ ZOEKEN EN DAT HIJ, IN PLAATS VAN HET VUURPELOTON...

...ERVOOR HEEFT GEKOZEN OM DOOR TE SLAAN EN ZE GOD-WEET-WAT TE VERTELLEN.
YEAH, DAAROM HEBBEN ZE HEM EEN WAAKHOND MEEGEGEVEN.

VOOR HET GEVAL HIJ VAN PLAN IS ONDERWEG VAN MENING TE VERANDEREN...

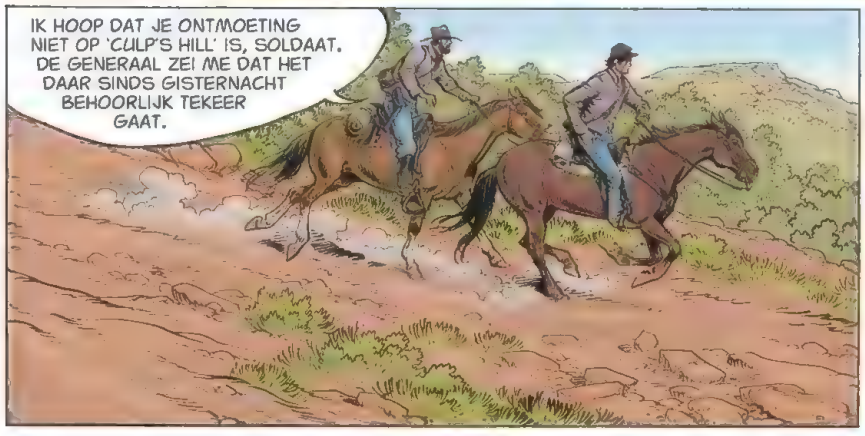
IK HOOP DAT JE ONTMOETING NIET OP 'CULP'S HILL' IS, SOLDAAT. DE GENERAAL ZEI ME DAT HET DAAR SINDS GISTERNACHT BEHOORLIJK TEKEER GAAT.

HET WAS DE OCHTEND VAN 3 JULI, DE LAATSTE DAG VAN DE SLAG... MAAR DAT WIST TOEN NATUURLIJK NIEMAND.

* BIJNAAM VAN GENERAAL LONGSTREET.

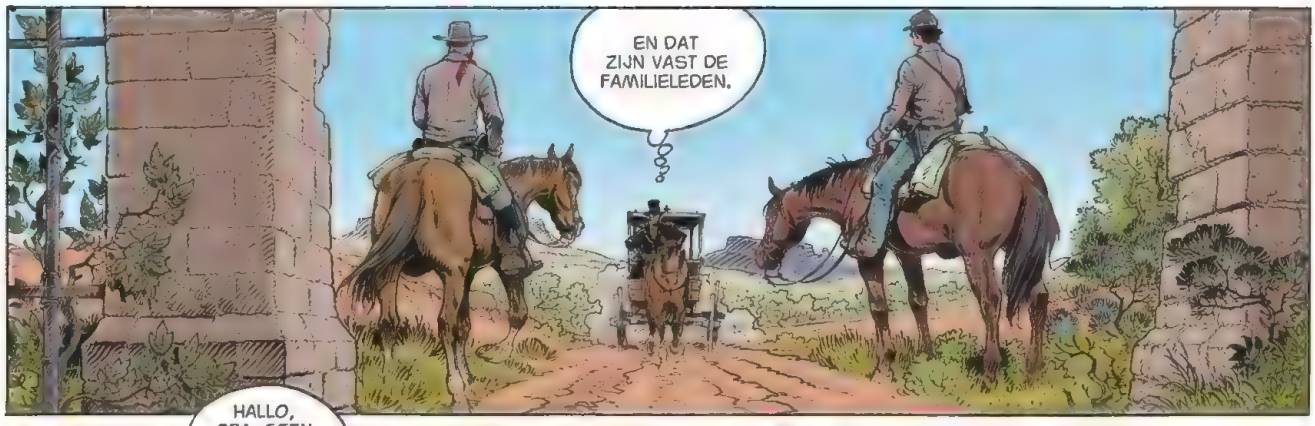
EN DAT ZIJN VAST DE FAMILIELEDEN.

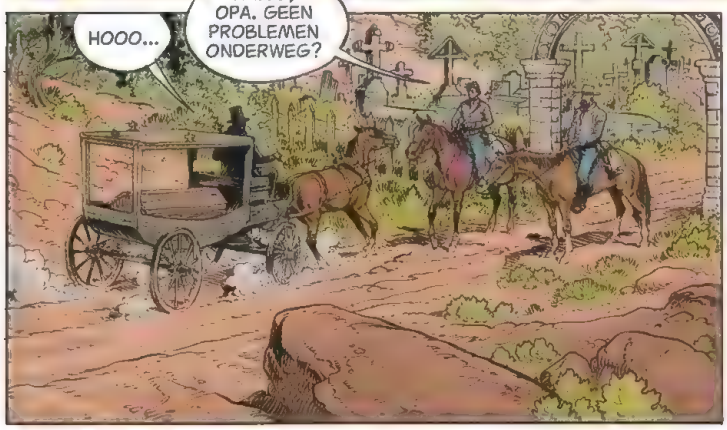
HOOO...
HALLO, OPA. GEEN PROBLEMEN ONDERWEG?

HOLA! IK STEL HIER DE VRAGEN! WAT DOEN JULLIE HIER?
HETZELFDE ALS JIJ. WE ZIJN HIER VOOR DE BEGRAFENIS VAN DAVIS.

JEFFERSON DAVIS?
JEFFERSON FINIS DAVIS... ALS WE TOCH BEZIG ZIJN, LATEN WE HEM DAN HELEMÁÁL ONDER DE GROND STOPPEN.
OKÊ... TEVREDEN MET HET WACHTWOORD?

HIHIHI! REKEN MAAR! VOORAL MET DAT GEORGIA-ACCENT LOOP JE GEEN GEVAAR VOOR EEN VERVLOEKTE YANKEE DOOR TE GAAN... WAAR KOM JE VANDAAN?

RED WOOD GROVE, DICHTBIJ AUGUSTA.
HEY! GENOEG GEKLETST! LATEN WE VOORTMAKEN, VOORDAT ER...

PAW
HOW!
42

BLOODY HELL! LEG DE ZWEEP OVER JE KNOL, OPA!
PAW
PAW
YAHAA!
WAT BETEKENT DIT? IK BEN NIET BLIND! JE DRAAGT HETZELFDE UNIFORM ALS ZIJ!
BANG
NEE, JE BENT NIET BLIND... MAAR ALS JE HET NU NOG NIET DOORHEBT, DAN BEN JE NET ZO STOM ALS BEHAARD...
PAW
PAW
SCHUIF OP EN RIJ DOOR!
?!
43

HIJ KLIMT OP DE BOK! WAT IS HIJ VAN PLAN...?

HEY! WAT GA JE DOEN?
PAW

NIET LANGZAMER RIJDEN, ZEI IK!

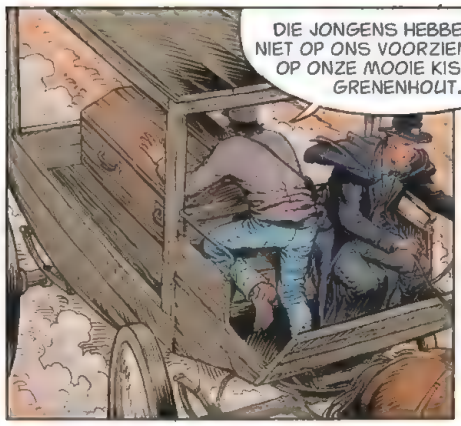
DIE JONGENS HEBBEN HET NIET OP ONS VOORZIEN, MAAR OP ONZE MOOIE KIST VAN GRENENHOUT.

PAW

WE GAAN ZE 'M CADEAU DOEN, MET EEN SPECIALE BONUS. IK HEB HET BENODIGDE IN M'N TAS.

ORDERS VAN GENERAAL MEADE!

OKÉ, IK ZEG NIKS...
...ALS HET ORDERS VAN GENERAAL MEADE ZIJN...
PAW PA

...HEY! JE BENT EEN UNIONIST!

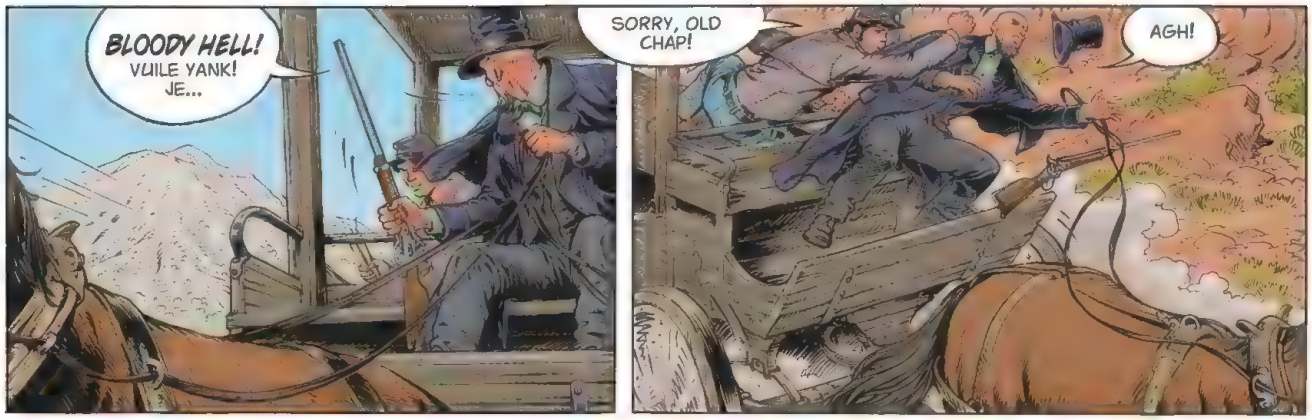
BLOODY HELL! VUILE YANK! JE...
SORRY, OLD CHAP!
AGH!

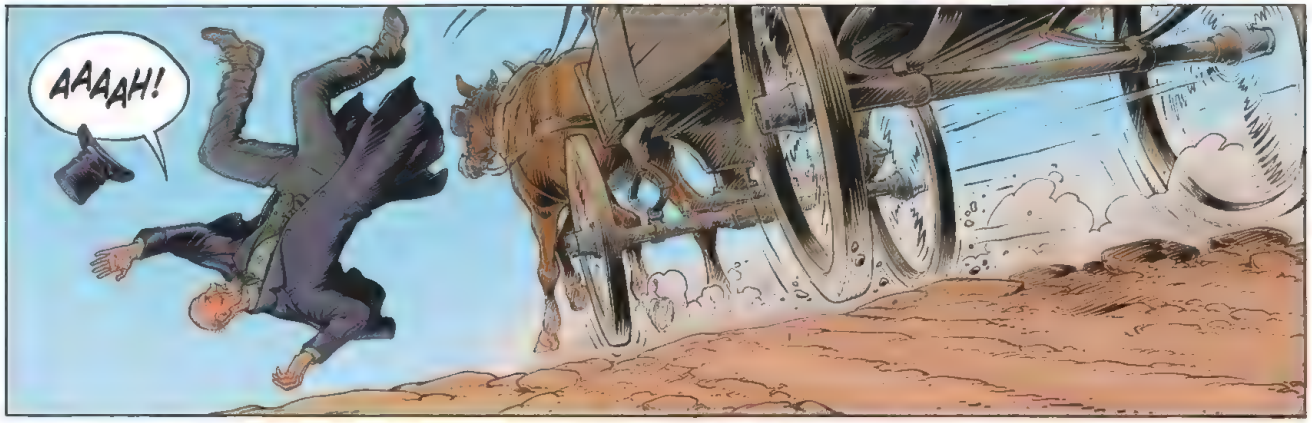
AAAAH!

DE LIJKKOETS MINDERT SNELHEID...

JA... NU!

MOO! ZO! WE HEBBEN 'M!

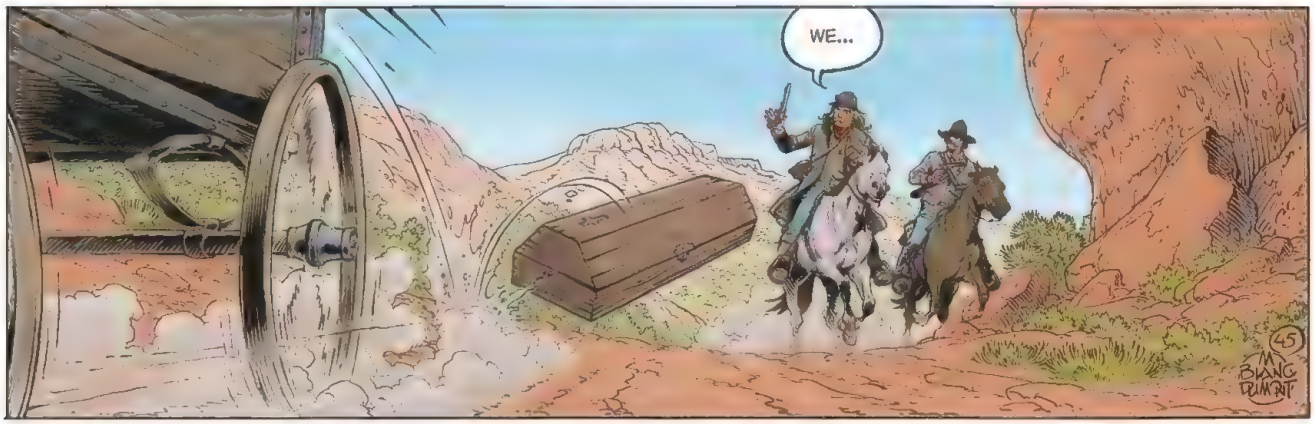
WE...
45
M BLANC RUMBIT

!!!.

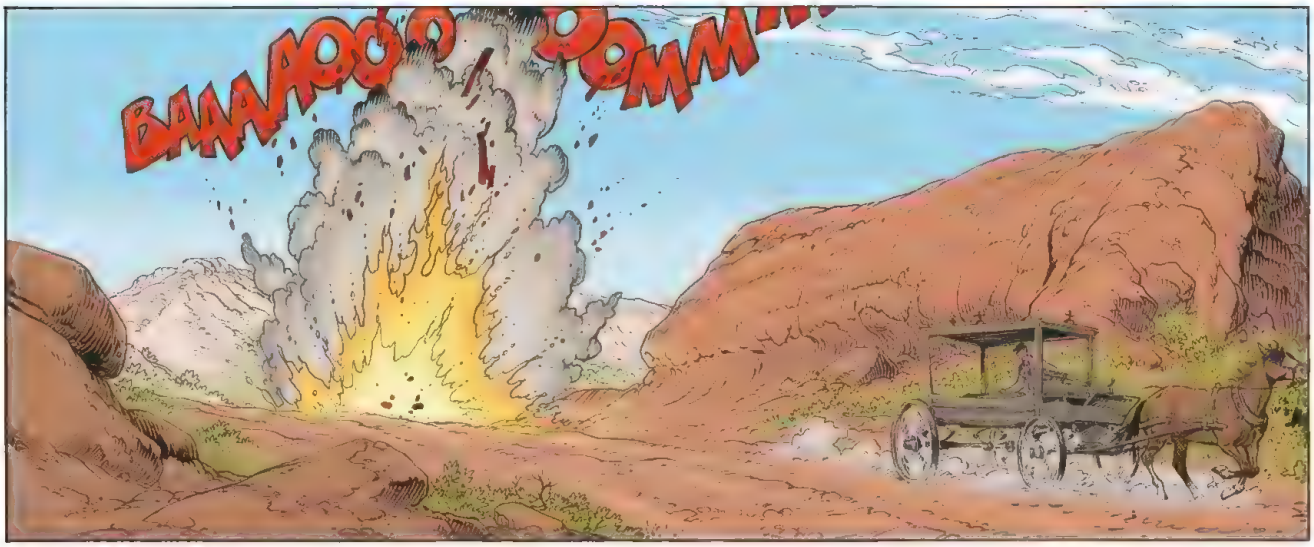
BAAAOOO POMM

HEBT U ALLES LATEN SPRINGEN?!
JA. ORDERS VAN GENERAAL MEADE...

WAT ZAT ER IN DIE DOODSKIST?

DE SOLDIJ VAN DE ZUIDELIJKE REGIMENTEN ONDER BEVEL VAN GENERAAL PETTIGREW... MAAR DAAR WAREN ZE OP DAT MOMENT NIET IN GEÏNTERES-SEERD...

ZE WAREN BEZIG ZICH OP TE STELLEN LANGS EEN RIJ BOMEN. VOORBEREI-DINGEN VOOR EEN GROTE AANVAL.

IN SLAG-ORDE!
46

ER WAREN NAAR HET SCHIJNT VIJFTIG REGIMENTEN DIE ZES STATEN VAN DE CONFEDERATIE VERTEGENWOORDIGDEN.

VIJFENZEVENTIG KANONNEN STONDEN OPGESTELD TUSSEN 'PEACH ORCHARD' EN 'SPANGLER'S WOOD'. DAARMEE WERD MINSTENS DRIEKWART MIJL VAN HET TERREIN GEDEKT.

WAT ZIJN UW ORDERS, GENERAAL LONGSTREET?
ALS DE ARTILLERIE NIET VOLDOENDE IS, MOETEN WE DE BEVELEN VAN LEE OPVOLGEN EN DE MANNEN VAN PICKETT DE DOOD INSTUREN...
OPEN HET VUUR!

WAAR WAS U OP DAT MOMENT?

DIE IDIOTEN SCHOTEN LUKRAAK IN HET ROND, EN IN PLAATS VAN DE LINIES VAN DE UNIE OP 'SEMINARY RIDGE' TE BESTOKEN, WERD HET HOOFDKWARTIER VAN GENERAAL MEADE GETROFFEN.

IK KWAM OP DAT MOMENT AAN OM VERSLAG UIT TE BRENGEN EN HAD NET EEN BLAUW UNIFORM AANGETROKKEN... ZE PIKTEN ME HALF BEWUSTELOOS EN HALF DOOF OP.

ACHTER DE ARTILLERIELINIES VAN DE UNIE BRAK AL GAUW PANIEK UIT.
GESCHUT, TERUGTREKKEN!

DE ARTILLERIE TREKT ZICH TERUG. WE ZIJN DOOR DE LINIES VAN DE UNIE GEBROKEN. ZEG TEGEN PICKETT DAT HIJ MOET AANVALLEN.

WAT MOET IK DOEN, GENERAAL LONGSTREET? OPRUKKEN?

MOET IK OPRUKKEN MET MIJN DIVISIE, SIR? GEEF ANTWOORD!
WAT WIL JE DAT IK ZEG, PICKETT?
GA MAAR...
ZONDER ARTILLERIE-VERSTERKING VALT ER NIETS ANDERS TE DOEN.
VAL AAN MET UW DRIE BRIGADES...
SOLDATEN VAN HET 8STE REGIMENT... VOLG MIJ!
DE REBELLEN VALLEN AAN!
ALLEMAAL IN POSITIE!
AANVALLEN!
EN MAAK HET GOEIE OUWE VIRGINIA NIET TE SCHANDE!
MAAR EVEN VERDEROP, BIJ 'BLISS BARN', OPENDEN DE KANONNEN VAN DE UNIE OP 'CEMETERY RIDGE' EN 'LITTLE ROUND TOP' HET VUUR. DE OPMARS VAN DE REBELS WERD GESTOPT. EN NOG EEN KEER GESTOPT...
48

DE SOLDATEN VAN PICKETT MOESTEN ZICH AL EEN UUR NA HUN DEELNAME AAN DE STRIJD TERUGTREKKEN... DE PLEK WAAR ZE AANVIELEN KREEG DE NAAM 'BLOODY ANGLE'...
DIE AANVAL WAS EEN VERGISSING. MIJN BRIGADE HAD GEEN SCHIJN VAN KANS EN VEEL VAN MIJN MANNEN ZIJN GESNEUVELD.
IK HEB DEZE SLAG VERLOREN, GENERAAL PICKETT. NIET U. IK BEN DE ENIGE VERANTWOORDELIJKE... MAAR U MOET ME HELPEN HET GOED TE MAKEN. VERPLAATS UW DIVISIE NAAR HET WESTEN, VOORBIJ HET BOS.
IK... IK HEB GEEN DIVISIE MEER, GENERAAL LEE.
GOD DAMMIT! WE HEBBEN IN RUIM EEN KWARTIER 6.500 VAN DE 11.000 MANSCHAPPEN VERLOREN...
DE NAAM VIRGINIA ZAL ALTIJD VERBONDEN BLIJVEN AAN DEZE ZWARTE DAG. EN DAT IS MIJN SCHULD!
WE HEBBEN BIJ DE AANVAL VAN PICKETT ONGEVEER 1.500 MAN VERLOREN, GENERAAL MEADE. MAAR GENERAAL HANCOCK DENKT DAT DE ZUIDELIJKEN ZIJN VERSLAGEN. HIJ ZEGT DAT HIJ NOG NOOIT ZO'N OVERWELDIGENDE AANVAL HEEFT GEZIEN.
IK WEET HET. HIJ HEEFT HET ME GESCHREVEN. HIJ STELT EEN AANVAL VOOR VAN DE 5DE EN 6DE LEGERKORPSEN. DE VIJAND IS VERZWAKT... ALS WE ZE NU AANVALLEN, KAN DE OORLOG BINNEN EEN PAAR WEKEN AFGELOPEN ZIJN.
MAAR IK DENK DAT HET ZO WEL GENOEG IS... DE LEVENSMIDDELEN RAKEN OP, HET MOREEL VAN DE TROEPEN IS LAAG EN DE VERLIEZEN ONDER DE SOLDATEN EN DE OFFICIEREN ZIJN HOOG. ZELFS HANCOCK IS GEWOND. WE HEBBEN STAND GEHOUDEN EN HET LEGER IS GROTENDEELS INTACT. WE MOETEN HET HIERBIJ LATEN...
LAAT TWEE BRIGADES DE TERUGTOCHT VAN DE REBELS IN DE GATEN HOUDEN EN STUUR ME EEN RAPPORT.
EN HET EINDIGDE ZO? MET EEN VINGERKNIP?
DAT ZOU TE MOOI ZIJN GEWEEST. IN DE LAATSTE UREN DEED DE CAVALERIE NOG TWEE UITVALLEN. AAN BEIDE KANTEN. MAAR ZONDER VEEL RESULTAAT... HELP ME EVEN, SERGEANT. HET LUIK IS GEBLOKKEERD.

OP 4 JULI, INDEPENDENCE DAY, BEGON HET TE REGENEN TOEN DE ZUIDELIJKEN ZICH OPMAAKTEN OM ZICH TERUG TE TREKKEN.
MAAR IN DE NACHT VAN 6 JULI WERD DE DODENLIJST NOG LANGER...
ALARM! DE YANKEES VALLEN AAN!
HRMMF... WACHT... ER KOMT BEWEGING IN...
KOM... WEG UIT DIT RATTENHOL.
OP 7 JULI BEREIKTEN DE REBELLEN WILLIAMSPORT... MAAR ZE KONDEN DE POTOMAC NIET OVERSTEKEN. HET WATER STOND TE HOOG...
DAAR KWAM NOG BIJ DAT ONS LEGER DE ENIGE BRUG IN DIE SECTOR HAD VERNIETIGD...
WAT DEDEN ZE TOEN? NAAR DE OVERKANT ZWEMMEN?
NEE. ZE VERSTERKTEN DE SECTOR EN WACHTTEN OP EEN EVENTUELE AANVAL... MAAR DIE KWAM NIET.
DAT GAF ZE EEN BEETJE RESPIJT OM... HEY... WAAR GA JE NAARTOE? PAS OP, ZO BEN JE EEN PRACHTIG DOELWIT.
MAAK U GEEN ZORGEN, LUITENANT.
ER IS GEEN ENKEL GEVAAR.
50
BLANC DUMONT

TEKST: FRANÇOIS CORTEGGIANI - TEKENINGEN: MICHEL BLANC-DUMONT - INKLEURING: LUCIE BLANC-DUMONT

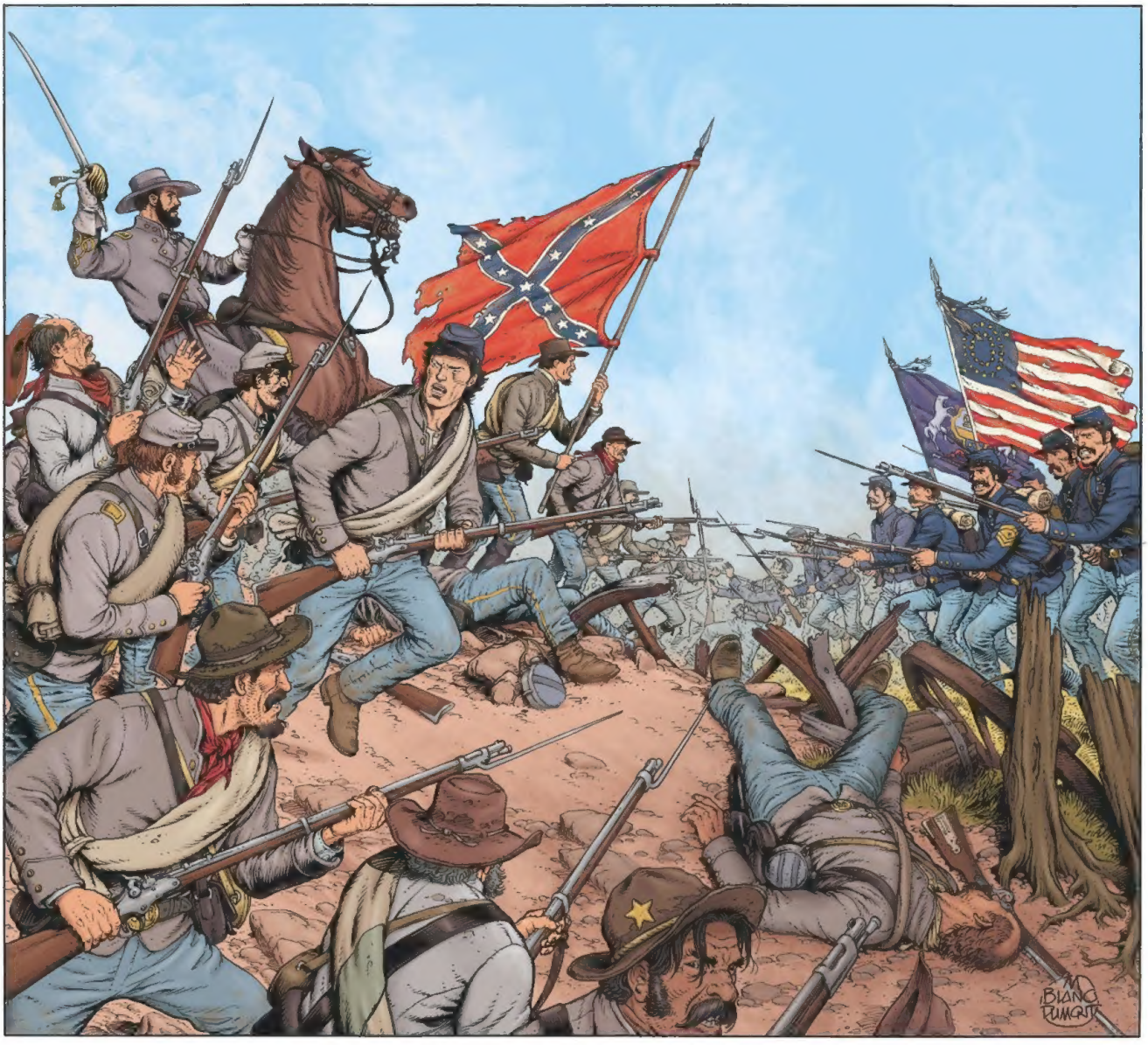

Het initiatief tot de slag bij Gettysburg werd genomen door generaal Lee. De strijd duurde van 1 tot en met 3 juli 1863 en eindigde met een overwinning van de Unie. De Zuidelijken leden catastrofale verliezen als gevolg van riskante beslissingen. Onder de bevelvoerende officieren van deze uiterst bloedige confrontatie noemen we aan de kant van de Confederatie, afgezien van generaal Lee, generaal James Longstreet en generaal-majoor George E. Pickett. Bij de Noordelijken zien we onder anderen kolonel Joshua L. Chamberlain en generaal-majoor George C. Meade. Die laatste had kort daarvoor het bevel gekregen over de troepen die gelegerd waren bij de Potomac. De Zuidelijken stuurden 67.900 manschappen naar de strijd bij Gettysburg. Hun verliezen bedroegen 4.637 doden, 12.391 gewonden en 5.846 vermisten of krijgsgevangen. Het leger van de Unie bestond uit 95.799 soldaten. 3.149 van hen sneuvelden, 14.503 soldaten raakten gewond en 5.161 werden vermist of gevangengenomen. Hoewel het ging om een min of meer toevallig treffen, is de slag bij Gettysburg een van de beroemdste veldslagen geworden uit de Amerikaanse geschiedenis.

YANKEE BLUEBERRY
FORT WAYNE, INDIANA... NOVEMBER 1864.
HEY... IS DAT NIET EEN FOTO VAN BRADY?
JA, M'NEER... EEN FOTO VAN MATTHEW B. BRADY...
DIE LANGE, IN HET MIDDEN, DAT BEN IK, VOORDAT IK M'N LINKERBEEN KWIJT-RAAKTE BIJ DE SLAG BIJ BULL RUN...
...DOOR HEMZELF GENOMEN IN 1861.
STIL BLIJVEN STAAN, HEREN...
ZITTEND, KOLONEL J. EMSAY. HIJ IS ALS EERSTE GESNEUVELD OP HEUVEL 89... BIJ ANTIETAM...
NAAST HEM, KAPITEIN MOEB. HIJ WERD GEWOND BIJ FREDERICKSBURG.
GEHURKT, RECHTS, SERGEANT GUIVID... GESNEUVELD TIJDENS DE RED RIVER-CAMPAGNE, GELOOF IK...

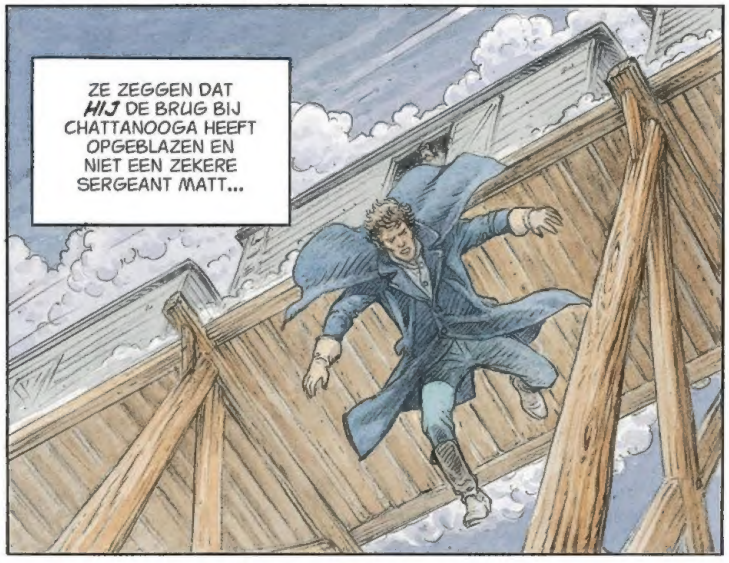

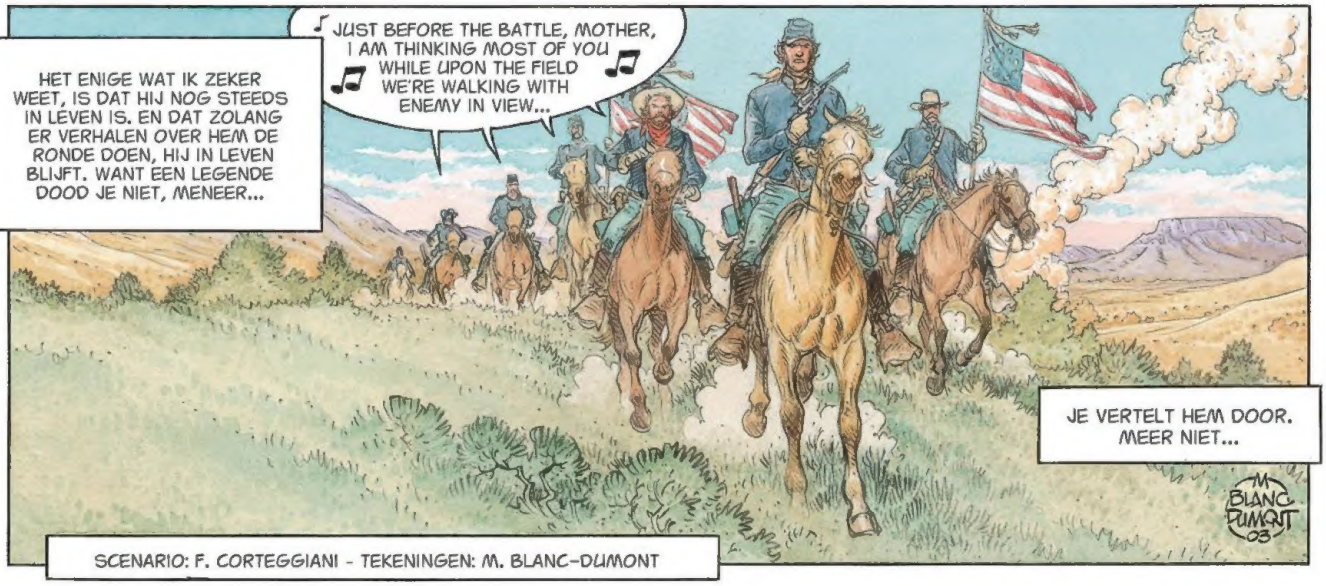

SCENARIO: F. CORTEGGIANI - TEKENINGEN: M. BLANC-DUMONT